Ўзбекистон - келажаги буюк давлат

Халқ сўзи

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг газетаси

13 ЯНВАРЬ, ПАЙШАНБА. № 9 (757). Сотувда эркин нархда. 1994 йил.

КЕЧА ҚОЗОҒИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ДАВЛАТ ДЕЛЕГАЦИЯСИНИНГ МАМЛАКАТИМИЗГА ТАШРИФИ НИҲОЯСИГА ЕТДИ

12 январь (УзА махсус мухбирлари Ғулом Мирзо, Ҳамза Шукур). Қозоғистон Республикаси Президенти Нурсултон Назарбоев ва Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов бугун Урганчдан Самарқандга келди. Икки қардош мамлакат байроқлари билан безатилган қўналғада юксак мартабали меҳмонларни вилоят ҳокими П. Абдураҳмонов, шаҳар ҳокими А. Носиров ва бошқа расмий кишилар кутиб олди.

Меҳмонларни шаҳар кўчаларида минглаб самарқандликлар олқишлади. Шаҳар билан танишув Сиёб бозоридан бошланди. Бу ерда икки давлат раҳбари билан меҳнаткашлар ўртасида самимий мулоқат бўлди. Юртбошилар яқинда ишга тушган муҳташам темирйўл вокзалини бориб кўрдилар, Гўри Амир мақбараси, Регистон ёдгорликлар мажмуаси, Улуғбек расадхонаси ва унинг мемориал музейини зиёрат қилдилар, «Умар» хусусий фирмасининг тижорат дўконида бўлдилар.

Кечқурун Қозоғистон Республикаси Президенти Н. Назарбоев ва ҳамроҳлари Алмати шаҳрига жўнаб кетди. Меҳмонларни аэропортда Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов, вилоят ҳокими П. Абдураҳмонов, шаҳар ҳокими А. Носиров ва бошқа расмий кишилар кузатиб қолди.

* * *

Мамлакатимиз Президенти Ислом Каримов шу куни Тошкентга қайтиб келди.

ХОРАЗМ ДИЁРИДА

УРГАНЧ, 12 январь. (УзА махсус мухбирлари). Мамлакатимизда меҳмон бўлиб турган Қозоғистон Республикаси Президенти Нурсултон Назарбоев ва Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов Хива шаҳрининг жаҳонга машҳур обидаларини зиёрат қилдилар.

Олий мартабали меҳмонлар Нуруллобой саройи, Ичон қалъа, Кўҳна арк, Шерғозихон мадрасаси, Жума масжид каби X — XIX асрларга оид меъморий ёдгорликлар билан танишдилар. Паҳлавон Маҳмуд мақбараси зиёрат қилинди. Шу хилхона қопқасида икки давлат раҳбари оммавий ахборот воситалари вакилларининг кўплаб саволларига жавоб қайтаришди. Президентлар тарихи ва маданий мероси бир бўлган ўзбек ва қозоқ халқларининг келажаги ҳам муштараклигини алоҳида таъкидлашди.

Зиёрат давомида меҳмонларга Хоразм вилояти ҳокими М. Жуманиёзов ҳамроҳлик қилди.

МАРКАЗИЙ ОСИЁ ДАВЛАТЛАРИ БОШЛИҚЛАРИНИНГ РОССИЯ ФЕДЕРАЦИЯСИ ИШТИРОКИДА ОРОЛ ДЕНГИЗИ ҲАВЗАСИ МУАММОЛАРИГА БАҒИШЛАНГАН 11 КОНФЕРЕНЦИЯСИ ҲАҚИДА

БАЁНОТ

1994 йил 11 январь куни Нукусда Марказий Осиё давлатлари бошлиқларининг Россия Федерацияси давлат делегацияси иштирокида конференцияси бўлиб ўтди. Конференция ишида Қозоғистон Республикаси Президенти Н. Назарбоев, Қирғизистон Республикаси Президенти А. Акаев, Тожикистон Республикаси Олий Кенгаши Раиси И. Раҳмонов, Туркманистон Президенти С. Ниёзов, Ўзбекистон Республикаси Президенти И. Каримов, Россия Федерацияси ҳукумати раисининг ўринбосари Ю. Яров, шунингдек, Марказий Осиё давлатларининг ҳукумат бошлиқлари, Қорақалпоғистон Республикаси Олий Кенгашининг Раиси У. Аширбеков, Орол денгизи ҳавзаси муаммолари бўйича давлатлараро кенгашнинг ҳамда оролни қутқариш халқаро жамғармаси бошқарувининг аъзолари, Вазирлар ва бошқа расмий кишилар иштирок этдилар. Конференцияда БМТ вакили Холид Малик ҳам қатнашди.

Бу учрашув — анъанага айланиб қолган, 1993 йил январида Тошкентда, кейинчалик 1993 йил мартида Қизил Ўрда шаҳрида асос солинган Марказий Осиё давлатлари раҳбарларининг мунтазам фикр алмашувининг давомидир.

Конференцияда Орол денгизи ҳавзасидаги ҳозирги аҳвол билан боғлиқ кўпгина масалалар, Оролни қутқариш халқаро жамғармаси маблағлари қандай тўпланаётгани муҳокама қилинди ҳамда жамғарма фаолияти маъқулланди. Орол денгизи ҳавзасидаги экологик вазиятни ижтимоий-иқтисодий тараққиётни ҳисобга олган ҳолда яхшилаш юзасидан яқин 3—5 йил ичида бажарилиши лозим бўлган муайян вазифалар белгиланди. Халқаро кенгаш низоми тасдиқланди ҳамда бу кенгаш ижроия органининг раҳбари тайинланди. Бу масалаларнинг барчаси юзасидан тегишли қарорлар қабул қилинди.

Нукус шаҳрида БМТ ҳомийлигида халқаро конференция ўтказиш мақсадга мувофиқ деб топилди ва халқаро кенгашга бу конференцияни тайёрлашга киришиш топширилди.

Навбатдаги амалий учрашув 1994 йилнинг иккинчи ярмида Тошҳовуз шаҳрида бўлади.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ҚОНУНИ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ КОНСТИТУЦИЯСИНИНГ 77-МОДДАСИГА ЎЗГАРТИШ КИРИТИШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши ҚАРОР ҚИЛАДИ:

Ўзбекистон Республикаси Конституцияси 77-моддасининг биринчи қисмидаги «150 нафар депутатдан» деган сўзлар «депутатлардан» деган сўз билан алмаштирилсин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри, 1993 йил 28 декабрь.

Халқаро семинар иш бошлади

12 январь куни Тошкентда ижтимоий соҳа муаммоларига бағишланган халқаро учрашув бошланди. БМТнинг Тошкентдаги ваколатхонаси Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси билан биргаликда уюштирган бу семинар уч кун давом этади.

Халқаро семинарда АҚШ, Туркия, ХХР, Ҳиндистон, Франция, Италия, Германия, Швейцария, Япония, Буюк Британия ва Малайзиянинг Ўзбекистондаги дипломатик ваколатхоналари бошлиқлари, жаҳондаги ривожланган бир қанча мамлакатларнинг, ЮНИСЕФ, Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилоти, Европа минтақа бюроси оналик ва болаликни муҳофаза қилиш бўлимининг вакиллари, шунингдек, Ўзбекистондаги кўпгина вазирликлар ва идораларнинг, жамоат ташкилотларининг раҳбарлари иштирок этмоқда.

Халқаро учрашувнинг асосий вазифаси аҳолини ижтимоий ҳимоялаш, атроф-муҳитни ва саломатликни муҳофаза қилиш, ижтимоий соҳа тармоқларини такомиллаштиришнинг энг мақбул йўлини ишлаб чиқиш, аҳолини иш билан таъминлаш муаммоларини ҳал этиш соҳасида ҳукумат ташкилотлари, халқаро ва жамоат ташкилотлари ўртасида тағин ҳам мустаҳкам алоқа ўрнатишдан иборат.

Халқаро семинарни очиш маросимида Ўзбекистон Республикаси Бош вазири А. Муталов, Бош вазир ўринбосари М. Қорабоев ва БМТнинг Ўзбекистондаги доимий вакили Холид Малик иштирок этдилар.

Сара Алписовна НАЗАРБОЕВА:

«Фарзандларимиз соғлом ва хушчақчақ камол топсинлар»

Кеча Ўзбекистон халқаро маданий ва маърифий алоқалар миллий ассоциациясининг йиғинлар залида республикамиз жамоатчилик вакилларининг мамлакатимизга ташриф буюрган Қозоғистон Республикаси Президентининг рафиқаси, «Бобек» Болалар фондининг Президенти Сара Алписовна Назарбоева ва унинг қизи Тўлиғой Назарбоева билан учрашуви бўлиб ўтди. Қизғин ва самимий вазиятда ўтган, суҳбат чоғида Ўзбекистон Республикаси Президентининг рафиқаси Татьяна Акбаровна Каримова ҳам ҳозир бўлдилар.

«Соғлом авлод учун» фондининг раиси Гулнора Йўлдошева, республикадаги «Экосан» экология ва саломатлик халқаро фондининг Бош директори Маннон Раҳимов ушбу ташкилотларнинг фаолияти ҳақида меҳмонларга қисқача сўзлаб беришди:

— Мамлакатимиз Президенти Ислом Каримовнинг ташаббуси билан тузилган ушбу фондлар, Мустақил давлатимизнинг ижтимоий-экологик сиёсатини ҳаётга тадбиқ этиш мақсадида, аҳоли саломатлигини тиклаш борасида якдил қадам ташламоқдалар. Ана шу мақсад йўлида дадил одимлаётган, республика аҳолиси яхши хабардор бўлган «Экосан» фондининг саломатлик поезди бугунгача уч йўналиш бўйича — жиддий экологик вазият вужудга келган регионларда бўлиб, 17 мингдан ошиқроқ киши соғлигини тиклашга ёрдам берди. Сафар давомида республика Соғлиқни сақлаш вазирлигининг юқори малакали мутахассислари асосий эътиборни оналар ва болалар саломатлигини тиклашга қаратдилар.

Учрашувга ташриф буюришган юқори мартабали меҳмонларга мухбиримиз бир нечта саволлар билан мурожаат этди.

МУХБИР: — 1994 йилни ЮНЕСКО томонидан халқаро оила йили деб эълон қилинганлигига қандай муносабат билдирасиз? Ўзбекистон ва Қозоғистон халқларига тилакларингиз?

Сара НАЗАРБОЕВА: — жаҳон жамоатчилигининг оила муаммоларига бўлган бу эътибори тасодифий эмас, албатта. Чунки оила жамиятимизнинг бошланишидир. Ана шу фикрлардан келиб чиқиб, қуйидагича хулоса қилиш мумкин. Қайсики давлатда ривожланиш, гуллаб-яшнаш бўлса, ана шу мамлакат халқи, ундаги оилалар бахт-саодат соҳибидирлар.

1994 йилнинг оила йили деб эълон қилиниши — ёрдамга муҳтож хонадонларга меҳр мурувват кўрсатиш учун яна бир имконият яратди. Ҳозиргидек қийин ва масъулиятли ўтиш даврида Ўзбекистон ва Қозоғистон халқлари доимо якдил бўлмоқлари керак. Президент аёли сифатида, фарзандларимизнинг соғлом ва хушчақчақ камол топишлари учун қўлимдан келган барча ҳаракатларни қиламан. Қадим-қадимдан қардош ва жондош бўлиб келаётган ўзбек ва қозоқ хонадонларига, ҳар бир оилага тинчлик, осойишталик, бахт ва саодат тилайман.

Ота-боболаримиздан мерос бўлиб қолган ушбу қутлуғ заминимизда доимо бир-биримизни англаш туйғуси, осойишталик, донолик хислатлари, оққўнгиллик ҳукмрон бўлиб қолаверсин.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг рафиқаси Татьяна Акбаровна Каримова юқорида билдирилган самимий тилакларга қуйидагиларни қўшимча қилди:

— Икки қардош халқнинг доимо ёнма-ён, елкадош бўлиб юришини, қондошлик, диндошлик ҳурмати, шодликларини доимо ўзаро баҳам кўришларини истардим. Чунки, ўзбекларда ҳам, қозоқларда ҳам асрлар давомида сақланиб келаётган кўплаб хайрли анъаналар мавжуд. Ана шу қадриятларимиз иккала халқнинг қардошлик туйғуларини янада камол топтиришига ишонаман. Энг асосий тилагим, халқимиз тинч, фаровон ҳаёт кечирсин. Биз қаерда бўлмайлик — уйдами, ишдами, доимо яхшиликка интиламиз. Шу боис ҳам бу буюк туйғуларга эришишда оиладаги аёлнинг роли беқиёсдир. Инсоният учун қадрли саналмиш жамики хайрли ниятлар икки халқ вакилларига доимо ҳамроҳ бўлишини тилайман. Барча хонадонларда тинч-тотувлик, саломатлик ҳукмрон бўлсин. Айниқса, болажонларимиз хайрли касбларга ошно бўлиб, бахтли ва хушчақчақ вояга етаверсинлар.

Учрашув давомида ўзаро самимий фикрлар алмашинилди. Иккала мамлакатдаги жамоат ташкилотлари, жумладан, Ўзбекистондаги «ЭКОСАН» экология ва саломатлик халқаро фонди, «Соғлом авлод учун» фонди ва Қозоғистондаги «Бобек» болалар фонди фаолиятларини янада такомиллаштириш, ўзаро алоқаларни ривожлантириш борасида бир қанча таклифлар айтилди.

Раим ФАРҲОДИЙ.
Ўз мухбиримиз.

ЭРТАГА ВАТАН ПОСБОНЛАРИ КУНИ

«Ўзбекистон Республикасининг Конституциясига мувофиқ мамлакатни мудофаа қилиш давлатнинг энг муҳим вазифаларидан бири бўлиб, Ўзбекистон Республикаси ҳудудида истиқомат қилувчи барча фуқароларнинг вазифасидир. Ўзбекистон Республикасини ташқаридан бўладиган Қуролли тажовуздан ҳимоя қилиш, Ўзбекистон Республикаси фуқароларининг Конституциявий бурчидир».

(Ўзбекистон Республикасининг «Умумий ҳарбий мажбурият ва ҳарбий хизмат тўғрисида»ги Қонунидан).

125-модда. Ўзбекистон Республикаси Қуролли Кучлари Ўзбекистон Республикаси давлат суверенитетини ва ҳудудий яхлитлигини, аҳолининг тинч ҳаёти ва хавфсизлигини ҳимоя қилиш учун тузилади.

Қуролли кучларнинг тузилиши ва уларни ташкил этиш қонун билан белгиланади.

126-модда. Ўзбекистон Республикаси ўз хавфсизлигини таъминлаш учун етарли даражада қуролли кучларга эга.

(«Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси»дан).

Ўзбекистон Олий Кенгашининг ўн тўртинчи сессиясида қабул қилинган қонунга биноан 14 январь Ватан ҳимоячилари куни деб белгиланди. Шу йилдан бошлаб ушбу кун юртимизда Қуролли кучлар байрами сифатида нишонланади.

«Халқ сўзи» газетаси Ватан посбонлари, Улуғ Ватан уруши фахрийлари, байналмилалчи жангчилар ва ҳарбий ўқув юртлари жамоасини Ватан ҳимоячилари байрами муносабати билан самимий табриклайди. Юртимиз тинч, осмонимиз беғубор бўлишида уларга куч-қудрат, жисмоний камолат, сиҳат-саломатлик тилайди.

Қуролли кучлар фаолиятини ёритиб бориш мақсадида газетамизда «Ватан посбонлари» саҳифасини очдик. Уни ҳар ойда бир марта муштарийлар эътиборига ҳавола этиш ниятидамиз. Саҳифамизда ҳарбий ватанпарварлик мавзуидаги мақолалар, Қуролли кучларимиз қудратини тараннум этувчи лавҳа ва репортажлар, Фахрийлар Кенгаши ҳамда мудофаага ёрдам берувчи «ватанпарвар» ташкилотларининг фаолиятига бағишланган турли хил суҳбатлар бериб борилади. Ушбу илк саҳифа материаллари газетанинг 4-бетидан ўрин олган.

ЎЗБЕКИСТОН: ИСТИҚЛОЛ ОДИМЛАРИ

"Халқ сўзи" ва ЎзА мухбирлари хабар қиладилар

ЯНГИЛИКЛАР ✱ ФАКТЛАР ✱ ВОҚЕАЛАР

ТИҒИЗ ИШ ЖАДВАЛИГА ЎТИШДИ

ГУЛИСТОН, Боёвут, Сайхунобод, Сирдарё таъмирлаш-ишлаб чиқариш корхоналари кўкламги дала ишларини вақтида бошлашни таъминлаш тараддудини кўрмоқдалар.

ТАЪМИРЛАШ корхоналари жамоалари хўжаликлардан тушаётган буюртмаларни вақтида бажариш мақсадида ишни тиғиз жадвал асосида ташкил этдилар. Гулистонликлар ҳамма турдаги қишлоқ хўжалик машиналарини баҳорги ишларга ҳозирданоқ тахт қилиб қўйдилар.

БИР ХЎЖАЛИКДА ЎТТИЗ КИЧИК КОРХОНА

ЯНГИҚЎРҒОН туманидаги Жўрабой Охунов номли давлат хўжалигида ўттиздан зиёд кичик корхона ишлаб турибди. Бу билан биринчидан, ишсизлик муаммоси муваффақиятли ҳал этилмоқда. Иккинчидан, корхоналар келтираётган даромад ҳам хўжалик хазинасини бойитмоқда, ҳам ишчилар рўзғорини бутламоқда.

СУРАТДА: кичик корхоналардан бирида ишлаётган ёш уста Аваз Абдураҳмов.

ИККИ ЮЗ ЛИТР СУВНИ ҚАЙНАТАДИ

НАМАНГАНДАГИ «Ремдеталь» заводида электр иситгичларининг дастлабки туркуми ишлаб чиқарилди.

ЯНГИ асбобнинг афзаллиги шундаки, бир йўла 200 литр сувни қайнатиш қувватига эга. Шу боис деҳқончилик-саноат мажмуи хўжаликлари ва корхоналаридан анчагина буюртма тушди. Энди бу маҳсулотни Россиядан келтиришга ҳожат қолмади.

ХОМ АШЁ ЙЎҚЛИГИ БАҲОНА БЎЛМАДИ

ИЧКИ трикотаж кийимлар тикадиган «Шуҳрат» Ўзбекистон-Туркия қўшма корхонаси хом ашё етишмай қолганда ип газламадан аёллар ва болалар кийимлари, ёстиқ ва кўрпа жилдлари тикишни йўлга қўйди.

ҲОЗИР корхона бу маҳсулотларни МДҲ мамлакатларида ҳам савдога чиқармоқда. Аммо асосий маҳсулот — трикотаж кийимлар ишлаб чиқаришдан ҳам воз кечилгани йўқ. Литванинг трикотаж газлама чиқарадиган корхоналари билан шартнома тузилди. Туркиялик шериклар ҳам хом ашё етказиб беришмоқчи. Кейинчалик эса қўшма корхона ўзининг трикотаж газлама тўқийдиган цехини қуришни мўлжаллаяпти.

БУЮК СИЙМОЛАР — УМУМХАЛҚ МУЛКИ

ЎЗБЕГУ тожикни илдизлари туташиб кетган улкан чинорларга қиёс қилиш мумкин. Қардошлик тарихи минг йилларга бориб тақаладиган бу икки халқ дўстлигининг рамзий тимсоли сифатида Самарқанд тумани марказида Алишер Навоий ва Абдураҳмон Жомий ҳайкали ўрнатилди. Буюк мутафаккир ва шоир сиймосини самарқандлик ҳайкалтарошлар Шуҳрат Давронов ва Туркман Эсонов яратишди.

ЧАҚАЛОҚЛАРНИ АВАЙЛАЙДИГАН ШЎЪБА

УРГАНЧДАГИ вилоят туғруқхонаси негизида чақалоқлар соғлиғини авайлаш билан шуғулланувчи шўъба очилди.

ШУНИНГДЕК, бу ерда хабар келиши биланоқ қишлоқ жойларга йўл олишга шай турадиган бригада ҳам тузилган. Камқонлик касаллига чалинган аёллар туғруқхонада очилган кундузги шифохонада даволанадилар.

ЯНГИЛИКЛАР

Ўзбекистон Республикасининг Қонуни

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИГА САЙЛОВ ТЎҒРИСИДА

I. УМУМИЙ ҚОИДАЛАР

1-модда. Олий Мажлисга сайлов ўтказишнинг асосий принциплари

Олий Мажлис ҳудудий бир мандатли сайлов округлари бўйича кўп партиялилик асосида беш йил муддатга сайланадиган икки юз эллик нафар депутатдан иборат.

Олий Мажлис депутатлари умумий, тенг ва тўғридан-тўғри сайлов ҳуқуқи асосида яширин овоз бериш йўли билан сайланадилар.

2-модда. Умумий сайлов ҳуқуқи

Олий Мажлисга депутатлар сайлови умумийдир. Ўзбекистон Республикасининг сайлов кунигача 18 ёшга тўлган фуқаролари сайлаш ҳуқуқига эгадирлар.

Олий Мажлисга сайланиш ҳуқуқига сайлов кунигача 25 ёшга тўлган Ўзбекистон фуқаролари эгадирлар.

Суд томонидан муомалага лаёқатсиз деб топилган фуқаролар, шунингдек суд ҳукми билан озодликдан маҳрум этиш жойларида сақланаётган шахслар сайланиши мумкин эмас ва сайловда қатнашмайдилар.

Ўзбекистон Республикаси фуқароси бир вақтнинг ўзида ҳокимиятнинг иккитадан ортиқ вакиллик органининг депутати бўлиши мумкин эмас.

3-модда. Тенг сайлов ҳуқуқи

Ҳар бир фуқаро — сайловчи бир овозга эга.

Ўзбекистон Республикаси фуқаролари ижтимоий келиб чиқиши, ижтимоий ва мулкий мавқеи, ирқий ва миллий мансублиги, жинси, маълумоти, тили, динга муносабати, машғулотининг тури ва хусусиятидан қатъи назар тенг сайлов ҳуқуқига эгадирлар.

4-модда. Тўғридан-тўғри сайлов ҳуқуқи

Олий Мажлис депутатлари фуқаролар томонидан бевосита сайланадилар.

5-модда. Яширин овоз бериш

Олий Мажлис депутатлари сайловида эркин ва яширин овоз берилади. Овоз берувчиларнинг хоҳиш-иродаси назорат қилинишига йўл қўйилмайди.

6-модда. Сайловга тайёргарлик кўриш ва уни ўтказишдаги ошкоралик

Олий Мажлис сайловига тайёргарлик кўриш ва уни ўтказишни сайлов комиссиялари очиқ ва ошкора амалга оширадилар. Сайлов комиссиялари фуқароларни ўз ишларидан, сайлов участкалари тузилганлиги, сайлов комиссияларининг таркиби, комиссияларнинг жойлашган манзили ва иш вақтидан воқиф этадилар, сайловчиларнинг рўйхатлари, сайловда иштирок этаётган сиёсий партияларнинг рўйхати билан таништирадилар, депутатликка номзодлар хусусидаги маълумотлар, овоз бериш ва сайлов якунларидан хабардор қиладилар. Сайлов комиссияларининг мажлисларида, сайлов куни овоз бериш хоналарида ва овозларни санаш чоғида депутатликка номзодлар кўрсатган сиёсий партиялардан, ҳокимиятнинг вакиллик органларидан биттадан вакил (кузатувчи), матбуот, телевидение ва радио вакиллари, бошқа давлатлар, халқаро ташкилотлар ва ҳаракатлардан кузатувчилар ҳозир бўлиш ҳуқуқига эгадирлар. Уларнинг ваколатлари тегишли ҳужжатлар билан тасдиқланган бўлиши керак.

Депутатликка номзодлар кўрсатган сиёсий партиялар, ҳокимиятнинг вакиллик органлари ўз вакиллари тўғрисида округ сайлов комиссияларига сайловга кечи билан ўн беш кун қолганида маълум қиладилар.

Ўзбекистон Республикасининг оммавий ахборот воситалари сайловга тайёргарликнинг бориши ва сайлов қандай ўтаётганлигини ёритиб борадилар.

II. САЙЛОВ ОКРУГЛАРИ ВА САЙЛОВ УЧАСТКАЛАРИ

7-модда. Сайлов округларини тузиш

Олий Мажлисга сайлов ўтказиш учун икки юз эллик ҳудудий сайлов округи тузилади. Ҳар бир сайлов округидан битта депутат сайланади.

Олий Мажлисга депутатлар сайловини ўтказувчи сайлов округлари Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгеси Раисининг, вилоятлар ва Тошкент шаҳри ҳокимларининг тақдимномасига биноан Марказий сайлов комиссияси томонидан тузилади. Сайлов округларининг чегаралари Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳрининг маъмурий-ҳудудий тузилишини инобатга олган ҳолда белгиланади.

Сайлов округлари, қоида тариқасида, Ўзбекистон Республикасининг бутун ҳудудида сайловчилар сони тенг ҳолда тузилади. Ҳар бир сайлов учун сайлов округига тўғри келадиган сайловчилар нормаси Олий Мажлис томонидан белгиланади.

Марказий сайлов комиссияси сайлов округлари рўйхатини уларнинг чегаралари ва сайловчилар сонини кўрсатган ҳолда сайлов тайинланганидан кейин кечи билан ўн беш кун ичида эълон қилади.

8-модда. Сайлов участкалари тузиш тартиби ва нормаси

Сайлов участкалари туманлар, шаҳарлар, шаҳарлардаги туманларнинг чегараларини инобатга олган ҳолда, сайловчиларга мумкин қадар кўпроқ қулайлик яратиш мақсадида тузилади. Сайлов участкалари ҳарбий қисмларда ҳам тузилади ва қисм жойлашган жойдаги сайлов округига киради. Сайлов участкаларининг чегаралари тегишли сайлов округи доирасидан чиқиб кетмаслиги керак.

Ўзбекистон Республикасининг хорижий давлатлардаги ваколатхоналари ҳузурида, санаторийлар, дам олиш уйлари, касалхоналар ва бошқа стационар даволаш муассасаларида, олис ва бориш қийин бўлган ерлардаги фуқаролар турган жойларда сайлов участкалари тузилиши мумкин. Бу сайлов участкалари ўзлари жойлашган ердаги сайлов округларига киради. Ўзбекистондан ташқарида тузиладиган сайлов участкаларини қайси сайлов округига бириктиш тўғрисидаги масала Марказий сайлов комиссияси томонидан ҳал этилади.

Сайлов участкалари шаҳар, туман ҳокимларининг тақдимномасига биноан округ сайлов комиссиялари томонидан тузилади. Ҳарбий қисмларда сайлов участкалари қисмлар ёки ҳарбий қўшилмалар командирларининг тақдимномасига биноан округ сайлов комиссиялари томонидан тузилади. Ўзбекистон Республикасининг хорижий давлатлардаги ваколатхоналари ҳузурида сайлов участкалари Ўзбекистон Республикаси Ташқи ишлар вазирлигининг тақдимномасига биноан Марказий сайлов комиссияси томонидан тузилади.

Сайлов участкалари сайлов тайинланганидан кейин ўттиз кундан кечикмай тузилади. Ҳарбий қисмларда, Ўзбекистон Республикасининг хорижий давлатлардаги ваколатхоналари ҳузурида, шунингдек олис ва бориш қийин бўлган ерларда ҳам сайлов участкалари ана шу муддатда, айрим ҳолларда эса истисно тариқасида сайловга камида беш кун қолганида тузилади.

Сайлов участкалари, қоида тариқасида, камида 20 нафар ва кўпи билан 3000 нафар сайловчидан иборат этиб тузилади.

Овоз беришни ташкил этиш учун ҳар бир сайлов участкасига туман, шаҳар ҳокимлиги бино ажратади.

Округ сайлов комиссияси участка сайлов комиссиясининг ва овоз бериш биносининг манзилини кўрсатган ҳолда ҳар бир сайлов участкасининг чегаралари тўғрисида сайловчиларни хабардор этишни ташкил қилади.

III. САЙЛОВ КОМИССИЯЛАРИ

9-модда. Сайлов комиссиялари тизими

Олий Мажлисга сайловни ташкил этиш ва ўтказиш учун:

Олий Мажлисга сайлов ўтказувчи Марказий сайлов комиссияси;

Олий Мажлисга сайлов ўтказувчи округ сайлов комиссиялари;

участка сайлов комиссиялари тузилади.

10-модда. Марказий сайлов комиссиясини тузиш

Марказий сайлов комиссияси Олий Мажлис томонидан раис ва камида ўн тўрт нафар аъзодан иборат таркибда тузилади.

Марказий сайлов комиссияси таркибига Қорақалпоғистон Республикасидан, ҳар бир вилоятдан ва Тошкент шаҳридан вакиллар киритилади.

Комиссия раисининг ўринбосари ва комиссия котиби комиссиянинг биринчи мажлисида унинг аъзолари орасидан сайланади. Марказий сайлов комиссияси ўз таркиби, жойлашган манзили ва телефон рақамларига доир маълумотларни Ўзбекистон Республикасининг расмий матбуот органларида эълон қилади.

11-модда. Марказий сайлов комиссиясининг ваколатлари

Марказий сайлов комиссияси:

1) республиканинг бутун ҳудудида ушбу Қонуннинг ижросини назорат қилади ва унинг бир хил тарзда қўлланилишини таъминлайди, сайловни ташкил этишга доир масалалар юзасидан ўз ваколатлари доирасида йўриқномалар чиқаради ва изоҳлар бериб боради;

2) сайлов округлари тузади, уларга ном ва тартиб рақами беради;

3) округ сайлов комиссияларини тузади ва уларнинг жойлашган манзили тўғрисидаги маълумотларни эълон қилади;

4) сайлов комиссияларининг фаолиятини йўналтириб боради, уларнинг таркибига ўзгартишлар киритиш тартибини белгилайди, Олий Мажлисга сайлов ўтказувчи округ сайлов комиссияларининг қарорларини, башарти бу қарорлар ушбу Қонунга зид бўлса, мустақил тарзда ёки республика Бош прокурорининг тақдимномасига биноан бекор қилиши мумкин;

5) Ўзбекистон Республикасидан ташқарида тузиладиган сайлов участкаларини қайси сайлов округига бириктиш тўғрисидаги масалаларни ҳал этади;

6) депутатликка номзодлар кўрсатган сиёсий партияларнинг ва ҳокимият вакиллик органларининг тегишли ҳужжатларини қабул қилиб олади;

7) депутатликка номзодларни рўйхатга олади;

8) депутатликка номзодлар сайлов кампаниясида иштирок этишлари учун тенг шароитлар таъминлайди;

9) маблағларни сайлов комиссияларига тақсимлайди, сайлов комиссиялари бинолар, транспорт ва алоқа воситалари билан таъминланишини назорат қилади, сайловни моддий-техника жиҳатидан таъминлашга доир бошқа масалаларни кўриб чиқади;

10) Олий Мажлис депутатлари сайловига доир сайлов бюллетенларининг, сайловчилар рўйхатларининг, имзо варақаларининг, сайлов комиссиялари баёнларининг, сайловларга доир бошқа ҳужжатларнинг намуна ва шаклларини, сайлов қутилари ва сайлов комиссиялари муҳрларининг намуналарини, сайловга доир ҳужжатларни сақлаш тартибини белгилайди;

11) Ўзбекистон Республикаси сиёсий партиялари, вазирликлари, давлат қўмиталари ва идоралари, давлат ҳокимияти маҳаллий органлари, давлатнинг бошқа органлари ва жамоат бирлашмалари органлари вакилларининг сайловга тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш билан боғлиқ масалалар юзасидан ахборотларини тинглайди;

12) сайловнинг республика бўйича умумий якунини чиқаради, сайланган депутатларни рўйхатга олади, Олий Мажлисга ўтказилган сайлов якунларига доир маълумотларни ва сайланган депутатларнинг рўйхатини матбуотда эълон қилади;

13) депутатларнинг ваколатларини текшириш учун зарур ҳужжатларни Олий Мажлиснинг мандат комиссиясига топширади;

14) сайлов комиссияларининг қарорлари ва хатти-ҳаракатлари устидан тушган ариза ҳамда шикоятларни кўриб чиқади ва улар юзасидан қарорлар қабул қилади;

15) Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисига сайлов тўғрисидаги Қонун жиноий жавобгарликка тортишга сабаб бўладиган тарзда бузилганлигига доир материалларни прокуратура органларига оширади;

16) сайловни ўтказиш ва уни ташкил этиш билан боғлиқ ҳужжатлар архивларга ўтказилишини таъминлайди;

17) ушбу Қонун ва Ўзбекистон Республикасининг бошқа қонунларига мувофиқ ўзга ваколатларни амалга оширади.

12-модда. Округ сайлов комиссиясини тузиш

Округ сайлов комиссияси сайлов тайинланганидан кейин Марказий сайлов комиссияси томонидан йигирма кундан кечикмай раис, раис ўринбосари, котиб ва яна камида 6 нафар аъзодан иборат таркибда тузилади.

13-модда. Округ сайлов комиссиясининг ваколатлари

Округ сайлов комиссияси:

1) сайлов округи ҳудудида ушбу Қонун ижросини назорат қилади;

2) сайлов участкалари тузади, округ бўйича уларнинг тартиб рақамини белгилайди, манзилини кўрсатган ҳолда уларнинг рўйхатини эълон қилади;

3) участка сайлов комиссияларининг фаолиятини мувофиқлаштириб боради;

4) маблағларни участка сайлов комиссиялари ўртасида тақсимлайди, участка сайлов комиссияларининг бинолар, транспорт, алоқа воситалари билан таъминланишини назорат қилади ва сайлов округида сайловни моддий-техника жиҳатидан таъминлашнинг бошқа масалаларини кўриб чиқади;

5) депутатликка номзодлар сайлов кампаниясида иштирок этишлари учун тенг шароит яратилишини таъминлайди;

6) Марказий сайлов комиссияси томонидан рўйхатга олинган депутатликка номзодлар тўғрисидаги маълумотларни эълон қилади ва бу номзодларга тегишли гувоҳномалар беради;

7) депутатликка номзодларнинг сайловчилар билан учрашувларини ташкил этишга кўмаклашади;

8) депутатликка номзодларнинг ишончли вакилларини рўйхатга олади ва уларга тегишли гувоҳномалар беради;

9) сиёсий партиялар, давлат ҳокимияти маҳаллий органлари вакилларининг, жамоат бирлашмалари, корхоналар, муассасалар ва ташкилотлар раҳбарларининг сайловга тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш билан боғлиқ масалалар юзасидан ахборотларини тинглайди;

10) сайловчилар рўйхатлари тузилиши ва уларнинг ҳамма танишиб чиқиши учун тақдим этилишини кузатиб боради;

11) сайлов округи бўйича Марказий сайлов комиссияси тасдиқлаган намунага мувофиқ сайлов бюллетени матнини тасдиқлайди, бюллетенлар тайёрланиши ва участка сайлов комиссиялари улар билан таъминланишини ташкил этади;

12) сайлов округи бўйича сайлов натижаларини аниқлайди ва Марказий сайлов комиссиясига тақдим этади;

13) такрорий овоз бериш ва такрорий сайлов, шунингдек бўшаб қолган ўринларга депутатлар сайлови ўтказилишини ташкил этади;

14) участка сайлов комиссияларининг қарорлари ва хатти-ҳаракатлари устидан тушган ариза ҳамда шикоятларни кўриб чиқади ва улар юзасидан қарорлар қабул қилади;

15) ушбу Қонун ва Ўзбекистон Республикасининг бошқа қонунларига мувофиқ ўзга ваколатларни амалга оширади.

14-модда. Участка сайлов комиссиясини тузиш

Участка сайлов комиссиясини округ сайлов комиссияси тузади. Участка сайлов комиссияси сайлов тайинланганидан кейин эллик кундан кечикмай 5—19 нафар аъзодан, шу жумладан раис, раис ўринбосари ва котибдан иборат таркибда тузилади. Башарти комиссия 7 нафаргача аъзодан иборат таркибда тузилса, раис ва котиб сайланади.

Участка сайлов комиссияси таркибининг сони зарур ҳолларда кўпайтирилиши ёки камайтирилиши мумкин.

Ўзбекистон Республикасининг хорижий давлатлардаги ваколатхоналари ҳузурида участка сайлов комиссияси раисининг вазифаларини идора раҳбари амалга оширади.

15-модда. Участка сайлов комиссиясининг ваколатлари

Участка сайлов комиссияси:

1) участка бўйича сайловчиларнинг рўйхатини тузади;

2) сайловчиларни сайловчилар рўйхати билан таништиради, рўйхатда йўл қўйилган хатолар ва ноаниқликлар тўғрисидаги аризаларни қабул қилади ва кўриб чиқади ҳамда рўйхатга тегишли ўзгартиришлар киритиш тўғрисидаги масалани ҳал этади;

3) сайлов куни ўз турар жойида бўлиш ва овоз беришда иштирок этиш имкониятига эга бўлмаган сайловчилардан сайлов конвертларини қабул қилиб олади;

4) аҳолини сайлов куни ва овоз бериш жойи тўғрисида хабардор этади;

5) овоз бериш бинолари ва сайлов қутилари ҳамда бошқа сайлов ашёлари тайёрлаб қўйилишини таъминлайди;

6) сайлов куни сайлов участкасида овоз беришни ташкил этади;

7) сайлов участкасида берилган овозларни ҳисоблаб чиқади;

8) сайловга тайёргарлик кўриш ва овоз беришни ташкил этиш масалалари юзасидан тушган ариза ва шикоятларни кўриб чиқади ҳамда улар юзасидан қарорлар қабул қилади;

9) ушбу Қонун ва Ўзбекистон Республикасининг бошқа қонунларига мувофиқ ўзга ваколатларни амалга оширади.

16-модда. Сайлов комиссияларига аъзолик

Комиссиянинг аъзоси шахсан берган аризасига мувофиқ, шунингдек, ваколатларидан маҳрум этилгани тақдирда ўз вазифасини бажаришдан озод қилиниши мумкин.

Комиссия аъзосини ваколатларидан маҳрум этиш ҳуқуқи комиссияни тузган органга тегишли бўлиб, комиссия аъзоси ушбу Қонун талабларини бузгани ёки ўз вазифаларини мунтазам равишда эътиборсиз қолдириб келгани тақдирда ўз ваколатларидан маҳрум этилади.

Зарурат бўлганда сайлов комиссиясининг янги аъзоси ушбу Қонунда белгиланган тартибда тайинланади.

Сайлов комиссиясининг раиси, раис ўринбосари, котиби ва бошқа аъзолари сиёсий партиянинг аъзоси бўлишлари мумкин эмас. Олий Мажлис депутатлигига номзодлар сайлов комиссиясига аъзо бўлишлари мумкин эмас.

Бир шахс фақат битта сайлов комиссиясига аъзо бўлиши мумкин.

17-модда. Сайлов комиссияларининг ишини ташкил этиш ва уларнинг ваколат муддати

Башарти сайлов комиссиясининг мажлисида шу кунги комиссия таркибининг камида учдан икки қисми иштирок этса, мажлис ваколатли ҳисобланади. Комиссия қарори очиқ овоз бериш орқали комиссия умумий таркибининг кўпчилик овози билан қабул қилинади. Қарорга рози бўлмаган комиссия аъзолари ўзларининг алоҳида фикрларини баён этишга ҳақлидирлар, бу фикр ёзма шаклда баёнга илова қилинади. Агар овозлар тенг бўлиниб қолса, раислик қилувчининг овози ҳал қилувчи кучга эга бўлади.

Сайлов комиссиясининг ўз ваколатлари доирасида қабул қилган қарори қуйи сайлов комиссиялари, шунингдек барча давлат органлари, сиёсий партиялар ва бошқа жамоат бирлашмалари, меҳнат жамоалари ва ҳарбий қисмларнинг, корхона, муассаса ва ташкилотлар раҳбарларининг ижроси учун мажбурийдир.

Сайлов комиссиясининг раиси, раис ўринбосари, котиби ёки бошқа аъзоларидан бири комиссиянинг қарорига биноан сайловга тайёгарлик кўриш ва уни ўтказиш даврида ишлаб чиқариш ёки хизмат вазифаларини бажаришдан озод қилиниши мумкин. Бунда сайловни ўтказиш учун ажратиладиган маблағлар ҳисобидан унинг ўртача ойлик иш ҳақи сақлаб қолинади.

Давлат органлари ва жамоат бирлашмалари органлари, корхоналар, муассасалар, ташкилотлар, мансабдор шахслар сайлов комиссияларига ўз ваколатларини амалга оширишлари учун ёрдам беришлари, уларнинг иши учун зарур маълумотларни тақдим этишлари шарт.

Давлат органлари, корхоналар, муассасалар, ташкилотлар сайловга тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш учун керакли бинолар ва жиҳозларни сайлов комиссиялари ихтиёрига бепул бериб турадилар.

Сайлов комиссияси сайловга тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш билан боғлиқ масалалар юзасидан давлат органларига ва жамоат бирлашмалари органларига, корхоналар, муассасалар ва ташкилотларга, мансабдор шахсларга мурожаат қилиш ҳуқуқига эга. Улар кўпи билан уч кун ичида комиссия ўртага қўйган масалани қараб чиқишлари ва сайлов комиссиясига жавоб қайтаришлари шарт.

Марказий сайлов комиссиясининг ваколатлари Олий Мажлис қарори билан тўхтатилади.

Округ ва участка сайлов комиссиялари тегишли сайлов округлари бўйича депутатларнинг ваколатларини Олий Мажлис эътироф этганидан кейин ўз фаолиятларини тўхтатадилар.

18-модда. Сайлов комиссияларининг қарорлари устидан тушган шикоятларни қараб чиқиш

Депутатликка номзодлар кўрсатган сиёсий партияларнинг органлари, ҳокимиятнинг вакиллик органлари, депутатликка номзодлар, ишончли вакиллар, кузатувчилар ва сайловчилар сайлов комиссияларининг қарорлари устидан юқори сайлов комиссиясига ёки судга ана шу қарор қабул қилинганидан кейин ўн кун ичида шикоят билан мурожаат қилишлари мумкин. Марказий сайлов комиссиясининг қарорлари устидан қарор қабул қилинганидан кейин ўн кун ичида Ўзбекистон Республикаси Олий судига шикоят билан мурожаат қилиниши мумкин. Шикоят келиб тушганидан кейин уч кун ичида, агар сайловга олти кундан кам вақт қолган бўлса, дарҳол кўриб чиқилиши лозим.

IV. САЙЛОВНИ ТАЙИНЛАШ, ОЛИЙ МАЖЛИС ДЕПУТАТЛИГИГА НОМЗОДЛАР КЎРСАТИШ ВА УЛАРНИ РЎЙХАТГА ОЛИШ

19-модда. Олий Мажлис депутатлари сайловини тайинлаш

Депутатлар сайлови аввалги чақириқ Олий Мажлис депутатларининг ваколат муддати тугашига кечи билан уч ой қолганида Олий Мажлис томонидан тайинланади.

Сайлов тайинланганидан кейин кечи билан уч кун ичида сайлов куни тўғрисида матбуотда ва бошқа оммавий ахборот воситаларида маълум қилинади.

20-модда. Олий Мажлис депутатлигига номзодлар кўрсатиш ҳуқуқи

Олий Мажлис депутатлигига номзодлар кўрсатиш ҳуқуқига сиёсий партиялар, Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгеси, халқ депутатлари вилоятлар ва Тошкент шаҳар Кенгашлари эгадирлар.

Сиёсий партия сайлов тайинланган кундан камида олти ой олдин Адлия вазирлиги томонидан рўйхатга олинган, сайловда иштирок этишини қўллаб-қувватловчи камида эллик минг сайловчининг имзосини тўплаган тақдирдагина у Олий Мажлис депутатлигига номзодлар кўрсатиши мумкин. Маъмурий-ҳудудий тузилмалардан бирида (Қорақалпоғистон Республикаси, вилоят, Тошкент шаҳри) сиёсий партия эллик минг сайловчининг кўпи билан ўн фоизи имзосини тўплаши мумкин.

Имзо варақаларида имзолар сохталаштирилган тақдирда Марказий сайлов комиссияси сиёсий партиянинг сайловда қатнашиш ҳуқуқини рад этади.

21-модда. Сайловда иштирок этиш учун сиёсий партиялар тақдим этадиган ҳужжатлар

Олий Мажлис депутатлигига номзодлар кўрсатиш учун сиёсий партия сайлов тайинланганидан кейин йигирма кун ичида Марказий сайлов комиссиясига қуйидаги ҳужжатларни тақдим этиши лозим:

партия раҳбари томонидан имзоланган сайловда қатнашиш тўғрисидаги ариза;

Адлия вазирлигининг сиёсий партия сайлов тайинланган кундан камида олти ой олдин рўйхатга олинганлигини тасдиқловчи маълумотномаси;

имзо варақалари!

Мазкур ҳужжатлар тақдим этилганидан кейин Марказий сайлов комиссияси сиёсий партия вакилига ариза қабул қилинган кун қайд этилган маълумотнома беради. Марказий сайлов комиссияси тақдим этилган ҳужжатлар асосида беш кунлик муддат ичида сиёсий партиянинг сайловда қатнашишига ижозат бериш тўғрисида узил-кесил қарор қабул қилади. Сайловда иштирок этувчи партияларнинг рўйхати аризалар келиб тушиш тартибига қараб республика матбуотида эълон қилинади.

22-модда. Олий Мажлис депутатлигига номзодлар кўрсатиш тартиби

Олий Мажлис депутатлигига номзодлар кўрсатиш сайлов куни тайинланганидан кейин йигирма бешинчи кундан эътиборан бошланади ва сайловга қирқ беш кун қолганида тўхтатилади.

Олий Мажлис депутатлигига номзодлар сиёсий партияларнинг юқори органлари томонидан ҳамда Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгеси, халқ депутатлари вилоятлар ва Тошкент шаҳар Кенгашлари сессияларида кўрсатилади.

Сиёсий партиялар депутатликка икки юз эллик нафар номзод, яъни ҳар бир сайлов округидан биттадан депутатликка номзод кўрсатишга ҳуқуқлидирлар. Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгеси, халқ депутатлари вилоятлар ва Тошкент шаҳар Кенгашлари тегишли ҳудудда жойлашган ҳар бир сайлов округида биттадан депутатликка номзод кўрсатишга ҳуқуқлидирлар. Бир шахс фақат битта округдан депутатликка номзод этиб кўрсатилиши мумкин. Депутатликка номзод танлаш тартибини сиёсий партиялар ва ҳокимият вакиллик органларининг ўзлари ҳал этадилар.

Сиёсий партиялар фақат ўз партияси аъзоларини ёки партиясизларни, ҳокимиятнинг вакиллик органлари эса шахсларни у ёки бу партияга мансублигидан қатъи назар, депутатликка номзод этиб кўрсатишга ҳуқуқлидир. Депутатликка номзодлар кўрсатиш тўғрисида баён тузилади.

Сиёсий партиянинг ҳокимият вакиллик органининг раҳбари депутатликка номзодларни рўйхатга олиш илтимоси баён этилган ариза билан Марказий сайлов комиссиясига мурожаат қилади. Аризага қуйидагилар илова қилинади:

сиёсий партия юқори органининг, Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгеси, халқ депутатлари вилоятлар ва Тошкент шаҳар Кенгашларининг Олий Мажлис депутатлигига номзодлар кўрсатиш тўғрисидаги қарори;

сиёсий партия юқори органининг, Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгеси, халқ депутатлари вилоятлар ва Тошкент шаҳар Кенгашлари сессиясининг Олий Мажлис депутатлигига номзодлар кўрсатиш тўғрисидаги баёни, унда депутатликка номзоднинг фамилияси, исми, отасининг исми, туғилган санаси, касби, лавозими (машғулотининг тури), иш ва яшаш жойи, партияга мансублиги, шунингдек сайлов округининг номи ва тартиб рақами кўрсатилади;

депутатликка номзоднинг тегишли сайлов округидан номзоди овозга қўйилишига рози эканлиги тўғрисидаги аризаси;

ушбу Қонун 23-моддасининг олтинчи қисмида қайд этиб ўтилган шахслар учун, улар Олий Мажлис депутати этиб сайлангудек бўлсалар, эгаллаб турган лавозимларидан бўшаш тўғрисидаги аризалари.

Ҳужжатларни тақдим этган шахсга Марказий сайлов комиссияси ҳужжатлар қабул қилиб олинган сана ва вақт кўрсатилган маълумотнома беради.

Марказий сайлов комиссияси етти кунлик муддат ичида тақдим этилган ҳужжатларни текшириб чиқади ва уларнинг ушбу Қонун талабларига мувофиқлиги тўғрисида ўз хулосасини беради.

Марказий сайлов комиссияси рўйхатга олиш учун тақдим этилган ҳужжатларда аниқланган номувофиқликлар ва ушбу Қонун талабларидан четга чиқиш ҳоллари тўғрисида бу ҳужжатларни тақдим этган сиёсий партияларнинг ва ҳокимият вакиллик органларининг раҳбарларини белгиланган тартибда хабардор этади.

23-модда. Олий Мажлис депутатлигига номзодларга қўйиладиган талаблар

Қуйидагилар:

судланганлиги Қонунда белгиланган тартибда бекор қилинмаган ёки олиб ташланмаган фуқаролар;

сайлов тайинланган кунга қадар сўнгги беш йил мобайнида Ўзбекистон Республикаси ҳудудида доимий яшамаган фуқаролар;

Ўзбекистон Республикаси Қуролли Кучларининг ҳарбий хизматчилари, Миллий хавфсизлик хизмати, Ички ишлар вазирлиги ва бошқа ҳарбийлаштирилган бўлинмаларнинг ходимлари;

диний ташкилотлар ва бирлашмаларнинг профессионал хизматчилари Олий Мажлис депутатлигига номзод этиб рўйхатга олинмайдилар.

Ҳукумат аъзолари, судьялар, Бош прокурор ва прокуратура органларининг мансабдор шахслари, вазирликлар, идоралар раҳбарлари ва уларнинг ўринбосарлари, ҳокимият ижроия органларининг мансабдор шахслари (вилоятлар, туманлар ва шаҳарларнинг ҳокимларидан ташқари) депутат этиб сайлангудек бўлсалар, эгаллаб турган лавозимларидан бўшаш тўғрисида ариза берганлари тақдирдагина Олий Мажлис депутатлигига номзод этиб рўйхатга олинадилар.

24-модда. Олий Мажлис депутатлигига номзодларни рўйхатга олиш

Марказий сайлов комиссияси сиёсий партиялар ва ҳокимият вакиллик органларидан Олий Мажлис депутатлигига номзодларни рўйхатга олиш учун ҳужжатларни қабул қилишни рўйхатга олиш муддати тугашига етти кун қолганида тўхтатади.

Ушбу Қонунга мувофиқ депутатликка номзод этиб кўрсатилган шахсга рўйхатга олинганлик гувоҳномаси берилади.

Депутатликка номзодларни рўйхатга олиш сайловга ўттиз беш кун қолганида тўхтатилади.

Тегишли округ сайлов комиссияси депутатликка номзодлар Марказий сайлов комиссияси томонидан рўйхатга олинганидан кейин беш кун ичида депутатликка номзоднинг фамилиясини, исми ва отасининг исмини, туғилган йилини, партияга мансублигини, эгаллаб турган лавозимини, иш ва турар жойини, шунингдек уни депутатликка номзод этиб кўрсатган органнинг номини қайд этган ҳолда рўйхатга олинганлик тўғрисидаги хабарни маҳаллий матбуотда эълон қилади.

V. САЙЛОВОЛДИ ТАШВИҚОТИ. ОЛИЙ МАЖЛИС ДЕПУТАТЛИГИГА НОМЗОДЛАР ФАОЛИЯТИНИНГ ҚАФОЛАТЛАРИ

25-модда. Сайловолди ташвиқоти

Сайловолди ташвиқоти депутатликка номзодлар Марказий сайлов комиссияси томонидан рўйхатга олинган кундан эътиборан бошланади.

Депутатликка номзодларга оммавий ахборот воситаларидан фойдаланишда, ўз сайловчилари билан ҳам йиғилишларда, ҳам сайловчилар учун қулай бўлган бошқа шаклда учрашувлар ўтказишда тенг ҳуқуқлар берилади. Сайловчиларнинг йиғилишлари участка сайлов комиссияси томонидан туман, шаҳар ҳокимлиги билан биргаликда ташкил этилади. Сайлов комиссиялари, туманлар ва шаҳарларнинг ҳокимликлари Олий Мажлис депутатлигига номзодларга йиғилишлар ўтказиш учун жиҳозланган бинолар ажратадилар. Йиғилишлар ва учрашувлар ўтказиладиган вақт ва жой сайловчиларга барвақт хабар қилинади.

Давлат органлари, жамоат бирлашмалари, корхоналар, муассасалар ва ташкилотларнинг раҳбарлари, фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари депутатликка номзодларга сайловчилар билан учрашувлар ўтказишни ташкил этишда, зарур маълумот ва ахборот материаллари олишда ёрдам кўрсатишлари шарт.

Сиёсий партияларга ўзининг келгуси фаолият дастури билан чиқиш ҳуқуқи берилади. Партиялар ва депутатликка номзодларнинг дастурлари республиканинг суверенитети, яхлитлиги ва хавфсизлигига қарши қаратилган бўлмаслиги, халқнинг соғлиғи ва маънавиятига тажовуз қилмаслиги, унда уруш, миллий адоват, ирқий ва диний ҳусумат тарғиботи, конституциявий тузумни зўрлик билан ўзгартиришга, фуқароларнинг конституциявий ҳуқуқлари ва эркинликларини камситувчи хатти-ҳаракатларга даъват бўлмаслиги керак.

Сайлов куни ташвиқот юритишга йўл қўйилмайди.

26-модда. Ишончли вакиллар

Олий Мажлис депутатлигига номзод беш нафарга қадар ишончли вакилга эга бўлиши мумкин. Ишончли вакиллар номзод депутат этиб сайланиши учун ташвиқот юритадилар, давлат органлари ва жамоат бирлашмаларининг органлари, сайловчилар билан ўзаро муносабатларда, шунингдек сайлов комиссияларида номзоднинг манфаатларини ҳимоя қиладилар.

Депутатликка номзод рўйхатга олингандан кейин ўз ишончли вакилларини ўзи белгилайди ва бу ҳақда округ сайлов комиссиясига маълум қилади. Сайлов комиссияси ишончли вакилларни рўйхатга олиб, уларга гувоҳнома беради.

Олий Мажлис депутатлигига номзод округ сайлов комиссиясига маълум қилган ҳолда сайловга қадар ўз ишончли вакилини истаган вақтида ваколатидан маҳрум қилиши ва уни бошқаси билан алмаштириши мумкин. Ишончли вакил истаган вақтида ўз ваколатларини зиммасидан соқит қилишга ҳақли.

Ишончли вакил сайлов комиссиясининг аъзоси бўлиши мумкин эмас.

27-модда. Олий Мажлис депутатлигига номзодларни сайловолди тадбирларида иштирок этишлари учун ишлаб чиқариш ёки хизмат вазифаларидан озод қилиш

Олий Мажлис депутатлигига номзод қилиб рўйхатга олинган шахс сайловчилар билан учрашувлар ўтказиш, сайловолди йиғилишларида сўзга чиқиш, телевидение кўрсатувлари ва радио эшиттиришларида қатнашиш вақтида сайловни ўтказиш учун ажратиладиган маблағлар ҳисобидан ўртача ойлик иш ҳақи сақланган ҳолда, ишлаб чиқариш ёки хизмат вазифаларини бажаришдан озод бўлиш ҳуқуқига эга.

(Давоми 3-бетда)

Ўзбекистон Республикасининг Қонуни

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИГА САЙЛОВ ТЎҒРИСИДА

(Давоми. Боши 2-бетда).

28-модда. Олий Мажлис депутатлигига номзоднинг транспортда текинга юриш ҳуқуқи

Олий Мажлис депутатлигига номзод рўйхатга олинганидан кейин тегишли сайлов округи доирасида давлат пассажир транспортининг барча турларида (таксидан ва транспорт бошқа турларининг буюртма йўналишларидан ташқари) текинга юриш ҳуқуқига эга бўлади. Сайлов округидан ташқарида яшовчи депутатликка номзод ҳам сайлов округига келиш ва ундан турар жойига қайтишда ана шундай ҳуқуқдан фойдаланади.

29-модда. Олий Мажлис депутатлигига номзодлик мақомидан маҳрум этиш, Депутатликка номзодликдан воз кечиш

Сиёсий партия, ҳокимият вакиллик органи сайловга қадар истаган вақтида у ёки бу шахсни депутатликка номзод этиб кўрсатиш тўғрисидаги ўз қарорини бекор қилиш ҳуқуқига эга. Бундай шахс Марказий сайлов комиссияси томонидан депутатликка номзодлик мақомидан маҳрум этилади. Сиёсий партия, ҳокимият вакиллик органи номзодлар кўрсатиш муддати тугагунига қадар Марказий сайлов комиссиясига янги номзодларни рўйхатга олиш тўғрисида таклиф киритиши мумкин.

Рўйхатга олинган депутатликка номзодлар уларни Олий Мажлис депутатлигига номзод этиб кўрсатган партия ўз фаолиятини тўхтатган тақдирда ҳам депутатликка номзодлик мақомидан маҳрум бўладилар.

Олий Мажлис депутатлигига номзод сайловга қадар истаган вақтида номзодликдан воз кечиши мумкин. Бунинг учун у Марказий сайлов комиссиясига ариза билан мурожаат қилади.

VI. САЙЛОВЧИЛАРНИНГ РЎЙХАТЛАРИ, САЙЛОВ БЮЛЛЕТЕНИ

30-модда. Сайловчиларнинг рўйхатларини тузиш

Сайлов кунига қадар ёки сайлов кунида 18 ёшга тўладиган, рўйхат тузилаётган вақтда мазкур сайлов участкаси ҳудудида доимий ёки вақтинча истиқомат қилиб келаётган Ўзбекистон Республикаси фуқароларининг фамилиялари сайловчилар рўйхатига киритилади.

Ҳар бир сайловчи фақат битта сайловчилар рўйхатига киритилиши мумкин.

Сайловчилар рўйхати ҳар бир сайлов участкаси бўйича участка сайлов комиссияси томонидан тузилади ва уни комиссия раиси билан котиби имзолайди. Участка сайлов комиссияси сайловчилар рўйхатини тузиш ишида қатнашишга жамоатчилик вакилларини жалб этиши мумкин.

Туманлар ва шаҳарларнинг ҳокимликлари сайловчиларни ҳисобга олишни таъминлайдилар ва участка сайлов комиссияларига тегишли ҳудудда истиқомат қилувчи сайловчилар тўғрисида сайловчилар рўйхатини тузиш учун зарур маълумотларни берадилар.

Ҳарбий қисмлардаги ҳарбий хизматчи-сайловчиларнинг, ҳарбий хизматчилар оила аъзолари ва бошқа сайловчиларнинг, башарти улар ҳарбий қисмлар жойлашган ерда истиқомат қилсалар, рўйхатлари ҳам ҳарбий қисмларнинг командирлари тақдим этган маълумотлар асосида тузилади. Ҳарбий қисмлардан ташқарида истиқомат қилувчи ҳарбий хизматчилар ўзларининг турар жойлари бўйича умумий асосларда сайловчилар рўйхатига киритиладилар.

Ўзбекистон Республикасининг хорижий давлатлардаги ваколатхоналари ҳузурида, санаторийлар ва дам олиш уйларида, касалхоналар ва бошқа стационар даволаш муассасаларида тузилган сайлов участкалари бўйича сайловчиларнинг рўйхатлари мазкур муассасалар (идоралар) раҳбарларининг тақдим этган маълумотлари асосида тузилади.

Сайловчиларнинг фамилиялари сайловчилар рўйхатларида овоз беришни ташкил этиш учун қулай бўлган тартибда кўрсатилади.

Рўйхатда ҳар бир сайловчининг фамилияси, исми, отасининг исми, туғилган санаси ва манзили акс эттирилади.

31-модда. Фуқароларни сайловчилар рўйхатлари билан таништириш

Сайловчиларнинг рўйхатлари сайловга ўн беш кун қолганида, Ўзбекистон Республикасининг хорижий давлатлардаги ваколатхоналари ҳузурида, санаторийлар ва дам олиш уйларида, касалхоналар ва бошқа стационар даволаш муассасаларида, олис ва бориш қийин бўлган жойларда тузилган сайлов участкаларида эса сайловга етти кун қолганида ҳамма танишиши учун тақдим қилинади. Участка сайлов комиссияси рўйхат билан танишиш жойи ва вақти тўғрисида сайловчиларни хабардор этади.

Фуқароларга участка сайлов комиссияси биносида сайловчилар рўйхати билан танишиш имконияти таъминланади.

32-модда. Сайловчилар рўйхатлари хусусида баҳслашув

Ўзбекистон Республикасининг ҳар бир фуқароси сайловчилар рўйхатидаги хато ёки ноаниқлик тўғрисида участка сайлов комиссиясига арз қилиши мумкин. Участка сайлов комиссияси йигирма тўрт соат ичида бундай аризани кўриб чиқиши ва хатони тузатиши ёки аризачига унинг аризаси рад этилишининг асослари кўрсатилган ҳолда маълумотнома бериши шарт.

Сайлов комиссиясининг хатти-ҳаракати ва қарори устидан қонунда белгиланган тартибда судга шикоят қилиниши мумкин.

33-модда. Сайлов бюллетени

Сайлов бюллетенига депутатликка номзоднинг фамилияси, исми, отасининг исми алифбо тартибида киритилиб, унинг туғилган йили, партияга мансублиги, эгаллаган лавозими (машғулотининг тури) ва уни депутатликка номзод этиб кўрсатган органнинг номи кўрсатилади.

Сайлов бюллетенлари давлат тилида, шунингдек округ сайлов комиссиясининг қарорига биноан сайлов округи аҳолисининг кўпчилиги муомала қиладиган тилларда нашр этилади.

34-модда. Сайлов бюллетенларини етказиб бериш

Участка сайлов комиссиялари сайлов бюллетенларини округ сайлов комиссияларидан сайловга камида уч кун қолганида оладилар. Сайлов бюллетенлари берилганлиги ва олинганлигини тегишли округ ва участка сайлов комиссияларининг раиси ёки раис ўринбосари ёхуд котиби ўз имзоси билан тасдиқлайдилар.

VII. ОВОЗ БЕРИШ ВА САЙЛОВ НАТИЖАЛАРИНИ АНИҚЛАШ

35-модда. Овоз бериш биноси

Овоз бериш махсус ажратилган биноларда ўтказилиб, бу биноларда яширин овоз бериш учун етарли миқдорда кабиналар ёки хоналар тайёрланган бўлиши, сайлов бюллетенларини бериш учун жой ажратилган ва сайлов қутилари қўйилган бўлиши лозим. Сайлов қутилари уларнинг ёнига овоз берувчилар албатта яширин овоз бериш кабиналари ёки хоналаридан ўтиб борадиган қилиб жойлаштирилади. Овоз бериш биносида бошқа ҳеч қандай сиёсий тадбир ўтказилишига рухсат этилмайди. Бинони жиҳозлаш ва унда зарур тартибни сақлаб туриш масъулияти участка сайлов комиссияси зиммасида бўлади.

36-модда. Овоз бериш вақти ва жойи

Овоз бериш сайлов куни соат 7 дан соат 20 гача ўтказилади. Овоз бериш вақти ва жойи тўғрисида участка сайлов комиссияси сайловга камида ўн кун қолганида сайловчиларни хабардор қилади.

Ўзбекистон Республикасининг хорижий давлатлардаги ваколатхоналари ҳузурида, ҳарбий қисмларда, санаторийларда, дам олиш уйларида, касалхоналар ва бошқа стационар даволаш муассасаларида, шунингдек олис ва бориш қийин бўлган ерлардаги фуқаролар турган жойларда тузилган сайлов участкаларида, башарти рўйхатга киритилган барча сайловчилар овоз бериб бўлган бўлса, участка сайлов комиссияси исталган вақтда овоз бериш тугаганлигини эълон қилиши мумкин.

37-модда. Овоз беришнинг бошланиши

Сайлов куни овоз бериш биноси участка сайлов комиссияси аъзоларининг камида учдан икки қисми ҳозир бўлгандагина очилади. Сайлов комиссиясининг раиси комиссия аъзолари ҳозирлигида сайлов қутисини муҳрлайди, сайлов бюллетенлари ва сайловчиларнинг рўйхатларини комиссия аъзолари ўртасида тақсимлайди ҳамда сайлов бошланганлигини эълон қилади. Сайлов бюллетенларининг умумий сони алоҳида ҳужжат билан расмийлаштирилади.

38-модда. Сайловчининг шахсини аниқлаш

Овоз бериш биносига келгач, сайловчи участка сайлов комиссиясининг аъзосига ўз шахсини тасдиқловчи ҳужжатни кўрсатади ҳамда сайловчилар рўйхатига имзо қўяди. Шундан кейин унга сайлов бюллетени берилади.

Бирор-бир сабабга кўра сайловчилар рўйхатига фамилиялари кирмай қолган сайловчиларнинг фамилиялари сайловчининг шахси, фуқаролиги ва турар жойини тасдиқловчи ҳужжатга асосан сайловчилар рўйхати иловасига киритилади.

39-модда. Овоз бериш тартиби

Сайлов бюллетени овоз берувчи томонидан яширин овоз бериш кабинаси ёки хонасида тўлдирилади. Сайлов бюллетенини тўлдириш вақтида овоз берувчидан бошқа шахсларнинг ҳозир бўлиши тақиқланади. Сайлов бюллетенини мустақил равишда тўлдириш имконига эга бўлмаган сайловчи ўз хоҳишига кўра, сайлов комиссияси таркибига кирмаган шахсни кабина ёки хонага таклиф қилишга ҳақлидир.

Сайловда сайловчи ўзи қарши овоз бераётган номзодларнинг сайлов бюллетенидаги фамилияларини ўчиради.

Тўлдирилган бюллетенни овоз берувчи сайлов қутисига ташлайди.

Бузиб қўйилган сайлов бюллетени сайловчининг илтимосига кўра янгиси билан алмаштирилиши мумкин. Бузиб қўйилган сайлов бюллетенлари ҳисобга олиниши, бекор қилиниши ва алоҳида сақланиши лозим.

Сайлов куни ўз турар жойида бўлиш имкониятига эга бўлмаган сайловчи ўз турар жойидаги участка сайлов комиссиясидан сайлов варақасини талаб қилиб, бир қарорга келгач, тўлдирилган сайлов варақасини конвертга солиб, уни ёпиқ ҳолда участка комиссиясида қолдириши мумкин. Сайловчи сайлов варақасини олганлиги ҳақида сайловчилар рўйхатига имзо қўяди. Сайлов варақасининг шакли Марказий сайлов комиссияси томонидан белгиланади.

Айрим сайловчилар саломатлигининг яхши эмаслиги ёки бошқа сабабларга кўра овоз бериш биносига кела олмаганлари тақдирда, уларнинг илтимосига кўра участка сайлов комиссияси комиссия аъзоларига овоз беришни ана шу сайловчилар турган жойда ташкил этишни топширади.

40-модда. Сайлов участкасида овозларни санаб чиқиш

Овоз бериш тугагач, сайлов қутиларини очишдан олдин участка сайлов комиссиясининг аъзолари иштирокида сайлов варақалари солинган ёпиқ конвертлар қутиларга ташланади. Фойдаланилмаган барча сайлов бюллетенлари участка сайлов комиссияси томонидан санаб чиқилади ва бекор қилинади.

Сайлов қутилари участка сайлов комиссиясининг раиси овоз бериш тугаганини эълон қилганидан кейин участка сайлов комиссияси томонидан очилади. Овоз бериш тугагунига қадар сайлов қутиларини очиш тақиқланади.

Участка сайлов комиссияси участкадаги сайловчиларнинг умумий сонини, сайлов бюллетени олган сайловчиларнинг сонини аниқлайди.

Участка сайлов комиссияси сайлов участкасида ҳар бир номзод бўйича берилган овозларни алоҳида-алоҳида санаб чиқади.

Сайлов қутиларидаги бюллетенлар ва сайлов варақаларига асосан комиссия:

овоз беришда иштирок этган сайловчиларнинг умумий сонини;

ҳар бир депутатликка номзодни ёқлаб ва унга қарши берилган овозлар сонини;

ҳақиқий эмас деб топилган бюллетенлар, сайлов варақалари сонини аниқлайди.

Сайловчилар томонидан бюллетенларга ва сайлов варақаларига қўшимча тарзда ёзилган фуқароларнинг фамилиялари бўйича берилган овозлар ҳисобга олинмайди.

Белгиланмаган намунадаги сайлов бюллетенлари ва варақалари, шунингдек овоз бериш чоғида биттадан ортиқ номзоднинг фамилияси қолдирилган сайлов бюллетенлари ва варақалари ҳақиқий эмас деб топилади. Сайлов бюллетени ёки варақасининг ҳақиқийлиги шубҳа туғдирса, масала участка сайлов комиссияси томонидан овозга қўйиш орқали ҳал этилади.

Овозларни санаб чиқиш натижалари участка сайлов комиссиясининг мажлисида қараб чиқилиб, баёнда акс эттирилади. Баён раис, раис ўринбосари, комиссия котиби, комиссиянинг бошқа аъзолари томонидан имзоланади ва белгиланган тартибда тегишли округ сайлов комиссиясига тақдим этилади.

41-модда. Округ бўйича сайлов натижаларини аниқлаш

Участка сайлов комиссияларининг баёнлари асосида округ сайлов комиссияси:

округ бўйича сайловчиларнинг умумий сонини;

сайлов бюллетенлари ва варақалари олган сайловчиларнинг сонини;

овоз беришда иштирок этган сайловчиларнинг сонини;

ҳар бир депутатликка номзодни ёқлаб ва унга қарши берилган овозлар сонини;

ҳақиқий эмас деб топилган сайлов бюллетенлари ва варақалари сонини аниқлайди.

Округ бўйича сайлов натижалари сайлов комиссияси мажлисида аниқланиб, баёнда акс эттирилади. Баён раис, раис ўринбосари, комиссия котиби, комиссиянинг бошқа аъзолари томонидан имзоланиб, белгиланган тартибда Марказий сайлов комиссиясига тақдим этилади.

42-модда. Олий Мажлисга депутатлар сайловининг натижаларини аниқлаш

Олий Мажлисга депутатлар сайловини ўтказувчи Марказий сайлов комиссияси округ сайлов комиссияларидан олинган баёнлар асосида:

республика бўйича сайловчиларнинг умумий сонини;

сайлов бюллетенлари ва варақалари олган сайловчиларнинг сонини;

овоз беришда иштирок этган сайловчиларнинг сонини;

ҳар бир депутатликка номзодни ёқлаб ва унга қарши берилган овозларнинг сонини;

депутатликка номзодлар кўрсатган ҳар бир сиёсий партияни ёқлаб берилган овозларнинг умумий сонини;

ҳақиқий эмас деб топилган сайлов бюллетенларининг сонини аниқлайди.

Овоз беришда иштирок этган сайловчилар ярмидан кўпининг овозини олган Олий Мажлис депутатлигига номзод депутат этиб сайланган ҳисобланади.

Башарти сайловчилар рўйхатига киритилган сайловчиларнинг ярмидан ками сайловда иштирок этган бўлса, сайлов ўтмаган деб ҳисобланади.

Сайлов чоғида йўл қўйилиб, оқибат натижада овоз бериш якунларига таъсир қилган қоидабузарлик туфайли сайлов умуман ёки айрим сайлов округлари ёхуд айрим сайлов участкалари бўйича ўтмаган деб топилиши мумкин. Сайловни ҳақиқий эмас деб топишга доир қарор Марказий сайлов комиссияси томонидан қабул қилинади ва бу қарор устидан сайлов якунлари эълон қилинган кундан эътиборан ўн кун ичида Ўзбекистон Республикаси Олий судига шикоят қилиниши мумкин.

Айрим сайлов участкаларида сайлов ҳақиқий эмас деб топилгани тақдирда Марказий сайлов комиссиясининг қарорига биноан ана шу участкалар бўйича овоз бериш натижалари, башарти бу натижаларсиз ҳам сайлов умуман ҳақиқий деб топилиши мумкин бўлса, сайловнинг умумий натижаларидан чиқариб ташланади.

Марказий сайлов комиссияси сайлов якунлари бўйича баён тузади ва қарор қабул қилади.

43-модда. Такрорий овоз бериш

Башарти сайлов округи бўйича Олий Мажлис депутатлигига икки нафардан ортиқ номзод қўйилган бўлса-ю, улардан бирортаси ҳам сайланмаса, округ сайлов комиссияси энг кўп овоз олган икки нафар номзод бўйича округда такрорий овоз бериш ўтказиш ҳақида қарор қабул қилади ва бу ҳақда Марказий сайлов комиссияси ҳамда округ сайловчиларини хабардор қилади. Такрорий овоз бериш ушбу Қонуннинг талабларига риоя этган ҳолда икки ҳафта ичида ўтказилади.

Такрорий овоз беришда иштирок этган сайловчиларнинг овозини бошқа номзодга нисбатан кўпроқ олган Олий Мажлис депутатлигига номзод, башарти рўйхатга киритилган сайловчиларнинг ярмидан кўпи овоз беришда иштирок этган ва уни ёқлаб берилган овозлар сони унга қарши берилган овозлар сонидан кўп бўлган бўлса, сайланган деб ҳисобланади.

44-модда. Такрорий сайлов

Қуйидаги ҳолларда:

а) башарти сайлов округида сайлов ўтмаган ёхуд ҳақиқий эмас деб топилса;

б) башарти такрорий овоз бериш Олий Мажлисга депутат сайланганлигини аниқлаш имконини бермаса;

в) башарти сайлов округи бўйича Олий Мажлис депутатлигига кўпи билан икки номзод овозга қўйилган бўлса ва улардан бирортаси ҳам сайланмаган бўлса;

г) башарти Марказий сайлов комиссияси ушбу Қонун 46-моддасининг учинчи қисмида кўрсатиб ўтилган сабабга кўра депутатни рўйхатга олишни рад этган бўлса, такрорий сайловлар ўтказилади.

Такрорий сайлов Марказий сайлов комиссиясининг топшириғига биноан округ сайлов комиссияси томонидан ўтказилади. Бунда Марказий сайлов комиссияси такрорий сайлов янги таркибдаги округ ва участка сайлов комиссиялари томонидан ўтказилиши зарурлиги тўғрисида қарор қабул қилиши мумкин. Овоз бериш асосий сайлов ўтказиш учун тузилган аввалги сайлов участкаларида ва сайловчиларнинг рўйхатлари бўйича ўтказилади.

Асосий сайлов ўтказиш вақтида номзоди кўрсатилган ва Олий Мажлис депутатлигига номзод этиб рўйхатга олинган шахс ана шу ва бошқа округда такрорий сайлов чоғида депутатликка номзод этиб кўрсатилиши мумкин эмас.

Такрорий сайлов асосий сайловдан кейин кўпи билан бир ой ичида ўтказилади. Сайлов комиссияларини тузиш, депутатликка номзодларни рўйхатга олиш ва бошқа тадбирлар ушбу Қонунда белгиланган тартибда ўтказилади.

45-модда. Бўшаб қолган ўринларга Олий Мажлис депутатларининг сайловини ўтказиш

Олий Мажлис айрим депутатларнинг ваколатларини ҳақиқий эмас деб топган тақдирда, шунингдек депутат чақириб олинган, бошқа сабабларга кўра депутатлик ваколатлари муддатидан олдин тўхтатилган ҳолларда тегишли сайлов округларида депутатлик ўрни бўшаб қолган вақтдан бошлаб икки ой ичида янги сайлов ўтказилади. Сайлов Марказий сайлов комиссияси томонидан сайлов ўтказилишига камида бир ой қолганида тайинланиб, ушбу Қонуннинг талабларига риоя қилган ҳолда ташкил этилади. Бунда округ сайлов комиссияси сайловларга йигирма беш кун қолганида, участка сайлов комиссиялари эса ўн беш кун қолганида тузилади. Депутатликка номзодларни рўйхатга олиш сайловга ўн беш кун қолганида тўхтатилади.

Олий Мажлис ваколат муддатининг тугашига олти ойдан кам вақт қолганида Олий Мажлис депутатининг ўрни бўшаб қолса, бўшаб қолган ўринга янги депутат сайлови ўтказилмаслиги мумкин.

VIII. ДЕПУТАТЛАРНИ РЎЙХАТГА ОЛИШ ВА САЙЛОВ ЯКУНЛАРИНИ ЭЪЛОН ҚИЛИШ

46-модда. Олий Мажлис депутатларини рўйхатга олиш

Марказий сайлов комиссияси округ сайлов комиссияларидан олинган баёнлар асосида Олий Мажлисга сайланган депутатларни рўйхатга олади ва бу ҳақда депутатларни хабардор этади.

Ушбу Қонун 23-моддаси олтинчи қисмида кўрсатиб ўтилган, Олий Мажлис депутати этиб сайланган шахслар Марказий сайлов комиссиясига Олий Мажлис депутатининг мақомига тўғри келмайдиган вазифаларни ўз зиммасидан соқит қилганлиги тўғрисида ёзма равишда маълум қилиши шарт.

Муайян сиёсий партиядан кўрсатилган ҳамма номзодлар, башарти улар сайловда овоз беришда иштирок этган Ўзбекистон Республикаси барча сайловчиларининг камида беш фоизи овозини тўпламаган бўлсалар, Олий Мажлис депутатлари этиб рўйхатга олинмайдилар.

47-модда. Олий Мажлис депутатлари сайловининг якунларини эълон қилиш

Сайлов якунлари тўғрисидаги ахборотни ва Олий Мажлисга сайланган депутатларнинг рўйхатини Марказий сайлов комиссияси алифбо тартибида депутатларнинг фамилияси, исми, отасининг исмини, туғилган йили, партияга мансублиги, эгаллаб турган лавозими (машғулотининг тури), иш ва яшаш жойи, сайлов округининг тартиб рақами ва номини кўрсатган ҳолда кўпи билан ўн кун ичида эълон қилади.

IX. ЯКУНИЙ ҚОИДАЛАР

48-модда. Олий Мажлис депутатининг гувоҳномаси ва кўкракка тақиладиган нишони

Округ сайлов комиссияси Олий Мажлис депутатларининг рўйхати матбуотда эълон қилинганидан кейин округдан сайланган депутатга унинг сайланганлиги тўғрисида гувоҳнома беради.

Олий Мажлис томонидан депутатнинг ваколатлари тасдиқланганидан кейин депутат этиб сайланганлиги тўғрисида унга берилган гувоҳнома Олий Мажлис депутати гувоҳномаси билан алмаштирилади. Депутатга белгиланган намунадаги кўкракка тақиладиган нишон берилади.

49-модда. Сайловнинг молиявий таъминоти

Олий Мажлис сайловига тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш билан боғлиқ харажатлар Ўзбекистон Республикасининг давлат маблағлари ҳисобидан амалга оширилади. Олий Мажлис депутатлигига номзодларни бошқа маблағлар ҳисобидан пул билан таъминлаш ва ўзга тарзда моддий жиҳатдан қўллаб-қувватлаш тақиқланади.

Ўзбекистон Республикасининг сиёсий партиялари, жамоат бирлашмалари, корхоналари, муассасалари, ташкилотлари ва фуқаролари ўз маблағларини ихтиёрий равишда сайлов ўтказиш учун беришлари мумкин. Бу маблағларни Марказий сайлов комиссияси сайлов кампанияси вақтида фойдаланиш учун қабул қилиб олади.

50-модда. Олий Мажлисга сайлов тўғрисидаги Қонунни бузганлик учун жавобгарлик

Сайловчиларнинг Олий Мажлисга сайлаш ва сайланиш, сайловолди ташвиқоти олиб бориш ҳуқуқларини амалга оширишларига зўравонлик, алдаш, таҳдид қилиш ёки бошқа йўл билан қаршилик кўрсатаётган шахслар, шунингдек сохта сайлов ҳужжатлари тузган, овозларни атайин нотўғри санаб чиққан, яширин овоз беришни бузган ёки ушбу Қонун бошқача тарзда бузилишига йўл қўйган сайлов комиссияларининг аъзолари, бошқа мансабдор шахслар, сиёсий партияларнинг вакиллари Ўзбекистон Республикасининг қонунларига мувофиқ белгиланган жавобгарликка тортиладилар. Депутатликка номзод тўғрисида сохта маълумотларни эълон қилган ёки ўзгача тарзда тарқатган шахслар ҳам жавобгарликка тортиладилар.

Ўзбекистон Республикаси Президенти
И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1993 йил 28 декабрь.

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг қарори

«ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИГА САЙЛОВ ТЎҒРИСИДА»ГИ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ҚОНУНИНИ АМАЛГА КИРИТИШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши ҚАРОР ҚИЛАДИ:

«Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисига сайлов тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонуни эълон қилинган кундан ўн кун кейин амалга киритилсин.

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши Раиси вазифасини бажарувчи Э. ХАЛИЛОВ.

Тошкент шаҳри, 1993 йил 28 декабрь.

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг қарори

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИГА САЙЛОВ ЎТКАЗУВЧИ МАРКАЗИЙ САЙЛОВ КОМИССИЯСИНИ ТУЗИШ ТЎҒРИСИДА

Қорақалпоғистон Республикаси Олий Кенгаши Раисининг, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимларининг таклифларини кўриб чиқиб, Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши ҚАРОР ҚИЛАДИ:

1. Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисига сайлов ўтказувчи Марказий сайлов комиссияси 16 кишидан иборат таркибда тузилсин:

Марказий сайлов комиссиясининг раиси:

Аҳмедов Қудратилла Аҳмедович

Марказий сайлов комиссиясининг аъзолари:

Анорқулов Алишер Аҳмедович — Тошкент вилоятининг Янгийўл шаҳар ҳокимлиги иқтисодиётини мувофиқлаштириш ва статистика масалалари бўлимининг мудири

Богачев Михаил Григорьевич — Навоий шаҳар ҳокимининг биринчи ўринбосари

Болтаев Шариф Олимович — Бухоро давлат университетининг доценти

Ёрқулов Мухтор — Ўзбекистон Республикаси Президенти девонининг референти

Исоқов Абдурауф Абдураззоқович — Самарқанд вилоятидаги Каттақўрғон шаҳар судининг судьяси

Исфандиёрова Дилором — Сирдарё вилоят хотин-қизлар қўмитаси раисининг ўринбосари

Йўлдошев Шавкат Тўрақулович — Жиззах шаҳар нотариуси

Муқимов Чори — Қашқадарё вилоят суди раисининг ўринбосари

Наримбетов Жанабой — Нукус давлат педагогика институтининг проректори

Нуниязов Искандар — агросаноат мажмуи ходимлари касаба уюшмалари Хонқа туман қўмитасининг раиси, Хоразм вилояти

Пирматов Сирожиддин — Андижон вилоятининг Олтинкўл туманидаги С. Ашуров номли жамоа хўжалигининг бригада бошлиғи

Саидкаримов Саидnаби — Тошкент шаҳридаги Беруний номли маҳалла фуқаролари йиғинининг раиси

Сотволдиев Абдуманноб Маматхалилович — Фарғона вилоятидаги Қува туман марказий касалхонаси бош шифокорининг ўринбосари

Тўхтаров Холмурод — Сурхондарё вилоятининг Жарқўрғон туманидаги 17-ўрта мактаб директори

Шералиев Абдураззоқ — Наманган вилоятининг Норин туманидаги 11-ўрта мактаб ўқитувчиси.

2. Марказий сайлов комиссияси «Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисига сайлов тўғрисида»ги Қонунга мувофиқ комиссияни ташкил этиш ва унинг фаолият кўрсатиш тартибини йўлга солувчи Низомни ишлаб чиқсин ва қабул қилсин.

3. Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисига сайлов ўтказувчи Марказий сайлов комиссияси тузилиши муносабати билан Олий Кенгашнинг 1989 йил 20 октябрдаги Қарорига биноан тузилган Ўзбекистон Республикаси халқ депутатлари сайловини ўтказувчи Марказий сайлов комиссиясининг ваколатлари тугатилди деб ҳисоблансин.

4. Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисига сайлов ўтказувчи Марказий сайлов комиссиясига Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши ваколатлари тугагунга қадар Ўзбекистон Республикаси халқ депутатлари сайловини ўтказувчи Марказий сайлов комиссиясининг вазифаларини бажариб туриш топширилсин.

5. Ушбу Қарор «Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисига сайлов тўғрисида»ги Қонун кучга кирган вақтдан бошлаб амалга киритилади.

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши Раиси вазифасини бажарувчи Э. ХАЛИЛОВ.

Тошкент шаҳри, 1993 йил 28 декабрь.

ВАТАН ПОСБОНЛАРИ

АРМИЯ ХАЛҚҚА СУЯНАДИ

Жонажон Ватанимиз — Ўзбекистоннинг мустақилликка эришганига икки йилдан ошди. Асосий Қонунимиз — ўз Конституциямизнинг амал қилаётганига ҳам бир йил бўлди. Шу давр ичида халқимизнинг маънавий-руҳий шаклланишидаги энг ижобий ва салмоқли ўзгаришлардан бири — улар тафаккурида Ватан туйғусининг мустаҳкамланиб бораётганлиги, зафарлар сари шаҳдам одимлаётган мамлакатимизнинг келажаги буюк эканлигига шак-шубҳасиз ишонч ҳосил қилганликлари, деб баралла айтиш мумкин.

Ҳарбий хизматга шу йилги кузги чақириқ мавсумида келишган бир гуруҳ аскарлар, уларнинг ота-оналари, қариндош-уруғлари билан бўлиб ўтган суҳбат чоғида ҳам биз бунга тўла амин бўлдик. Шу куни Улуғ айём — мустақил давлатимиз Конституциясининг бир йиллиги катта байрам қилинаётганди. Бўлинма аскарлари учун эса яна бир шодиёналик ҳукм сурарди: улар Президентимизга, ҳукуматимиз ва Ўзбекистон халқига содиқ бўлишга Қасамёд қилишга шай туришарди.

Майдоннинг бир томонида — қўлларида жанговар қурол билан саф тортишган Ватан ҳимоячилари, иккинчи томонда — аскарлар ота-оналари, қариндош-уруғ, ёру биродарлари. Ҳар иккала томон дилида ҳам умуммақсад — она-Ватанимизни кўз қорачиғидай асраш. Қасамёд қабул қилишга ҳали буйруқ берилганича йўқ. Фурсатдан фойдаланиб, бу ерга йиғилганларнинг баъзиларини суҳбатга тортдик.

ОТА-ОНАЛАРНИНГ ДИЛ СЎЗЛАРИ

Оддий аскар Қаҳрамон Эсиргаповнинг отаси Хўразбой ака (Самарқанд вилоятининг Қўшработ туманидан, боғбон):

— Шу чақириқ мавсумида икки ўғлим — Қаҳрамон ва Қаҳҳорбеклар хизматга отланишди. Улардан биринчи бўлиб, Қаҳрамон ҳарбий Қасамёд қабул қилаяпти. Бўлинмадаги шарт-шароитларни кўриб, жуда хурсанд бўлдик. Командирлари ҳам жуда меҳрибон кишилар экан.

Авваламбор, фарзандларимизнинг ўз она-юртимизда хизмат бурчларини ўтаётганликларидан қувонсак, бугунги иқтисодий қийин шароитга қарамасдан, аскарларга шунчалик ғамхўрлик кўрсатаётган Президентимиз ва ҳукуматимиздан жуда миннатдормиз. Ишонтириб айтаманки, фарзандларимизнинг иккалови ҳам акалари Улуғбек сингари ўз йигитлик бурчларини шараф билан уддалашади.

Оддий аскар Михаил Бикнинг отаси Иван Федорович (Навоий вилоятининг Зарафшон шаҳри, шофёр):

— Мишанинг она-Ватанимиз — Ўзбекистонга сидқидилдан хизмат қилишга, командирларининг буйруқ ва топшириқларини сўзсиз бажаришига юз фоиз ишонамиз. Бу ердаги шарт-шароитлар билан танишиб, хурсанд бўлдик. Аскарларнинг устлари бут, қоринлари тўқ. Миллатни ажратиш ёки маҳаллийчилик деган гаплар йўқ. Жамоа жуда аҳил.

Михаил мудофаага кўмаклашувчи «Ватанпарвар» ташкилотининг автомактабида шофёрлик касбини эгаллаб, хизматга келди. Ўйлаймизки, касби унга бу ерда, албатта, асқотади. Агар у армияда бошқа мутахассисликларни ҳам ўрганиб олса, яна-да яхши.

Шунингдек оддий аскар Александр Сотниченконинг онаси Ильмира Сотниченко (Сирдарё вилоятининг Ширин шаҳри), ака-укалари — Евгений ва Игорьлар, тоғаси Владимир; оддий аскар Фозилжон Нурматовнинг отаси Синдор ака (Жиззах вилоятининг Ғаллаорол туманидан, ўқитувчи); оддий аскар Зафаржон Ҳафизовнинг отаси Санақул ака (Сирдарё вилоятининг Гулистон шаҳри, меҳнат фахрийси), онаси Норинисо опа (уй бекаси); оддий аскар Хайрулла Нурмуҳамедовнинг қариндоши Муҳайё Солиҳова (Тошкент шаҳри); оддий аскар Авазжон Орзибовнинг отаси Мамасидиқ ака (Фарғона вилоятининг Охунбобоев туманидаги Навоий номли жамоа хўжалиги); оддий аскар Отабек Абдуллаевнинг отаси Ғанижон ака (наманганлик) ва бошқа ота-оналар аскарлар учун катта ғамхўрлик қилаётган Президентимиз ва ҳукуматимиздан миннатдор эканликларини айтишди. Фарзандларининг она-Ватан олдидаги аскарлик бурчларини виждонан адо этишларини билдиришди.

ТАНТАНАЛИ МИТИНГ

Ўзбекистон Республикасининг Давлат мадҳияси садолари ила очилган тантанали митингни бўлинма командирининг шахсий таркиб билан ишлаш бўйича ўринбосари зобит А. Қамбаров очар экан, келажаги буюк мустақил Ўзбекистонимиз, унинг Қуролли Кучлари, ота-боболаримиз жасоратлари ҳақида қисқача тўхталди.

Ёш аскарлар номидан сўзга чиқишган оддий аскарлар — И. Мўминов, А. Сотниченко ва Ф. Қурбоновлар армиянинг ўзлари учун катта синов ҳамда чиниқиш мактаби бўлажагини, командирлари буйруқларини сўзсиз бажариб, виждонан хизмат қилажакларини, ота-оналарининг юзларини ҳеч қачон ерга қаратмасликларини айтишди.

Наманганлик Ғ. Абдуллаев ва сирдарёлик С. Ҳафизовлар ота-оналар номидан сўз олишиб, командирлар бу ерда аскарларнинг иккинчи ота-оналари эканликларини айтишди, ўзлари хизмат қилган давр ва шарт- шароитни таққослаб кўрсатишди. Фарзандларининг ўз Қасамёдларига содиқ бўлишларига командирларни ишонтиришди.

Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирининг ўринбосари генерал-майор Р. Хадирбоев барчани Конституция куни ҳарбий Қасамёд қабул қилинганлиги муносабати билан табриклар экан, Қуролли Кучларимиз сафларига янги қўшилган йигитларнинг ҳам ўз ота-боболари, акалари сингари шараф билан хизмат қилажакларига жанговар қурол-яроғ ва ҳарбий техника сирларини мукаммал эгаллаб, Ватанга садоқатли посбон бўлишларига ишонч билдирди.

* * *

Митинг тугагач, тажрибали аскарлар турли ҳарбий спорт ўйинлари ва жанговар ўқув машғулотлари бўйича ўз маҳоратларини намойиш этдилар. Сўнгра аскарларнинг ота-оналари, қариндош уруғлари клубга — мулоқотга таклиф қилинди. Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлигининг ходими полковник А. Туропов бу ерга йиғилганларнинг барча саволларига атрофлича жавоб берди.

Шу куни бадиий ҳаваскор ҳарбийлар ижросида куй ва қўшиқлар янгради. Меҳмонлар шарафига байрамона дастурхон безатилди.

Х. ЖУМАНАЗАРОВ,
Капитан, Журналистлар уюшмаси аъзоси.

А. МАНТРОВ суратга олган.

• *Акс — садо*

АМАКИМИЗНИ ТОПДИК

ГАЗЕТАМИЗНИНГ 1993 йил 4 ноябрь (215) сонида Мажид Самадовнинг «Белорусда қолган ўғлонлар» мақоласи эълон қилинганди. Унда Белорусь Энциклопедияси нашриётида чоп этилган «Память» («Хотира») китоби ҳақида сўз юритилиб, Улуғ Ватан уруши йилларида Витебск вилоятининг Шумилинск тумани ҳудудида ҳалок бўлган ўзбекистонлик марҳум жангчилар исм-фамилиялари, туғилган йиллари, армия сафига чақирилгани, қачон ва қаерда ҳалок бўлгани, қабрлари қайси жойда эканлиги юртдош жангчиларимизнинг авлодлари эътиборига ҳавола этилганди. Ана шу мақола юзасидан таҳририятимиз Фарғона вилоятининг Учкўприк туманида истиқомат қилувчи Меҳмонали Жалолов номидан хат олди. Мактубдаги қуйидаги сатрлар эътиборимизни тортди:

— Мақолада қайд қилинган Назар (асли исми Номозбой бўлган) Камолов менинг амаким, яъни отамнинг укалари бўлади. Амакимнинг урушда ҳалоқ бўлганлигига ишонмай, «У тирик бир кун ўз оёғи билан кириб келади», — дея энам 1960 йилда вафот этди. Отам ҳам шу умидда 1977 йилда дунёдан кўз юмди. Мен амаким тўғрисида маълумот сўраб туман ҳарбий комиссариятига, вилоят газетасига кўп марта мурожаат этдим. 1987 йил сентябрь ойида вилоят газетасида (Евгений Иванов томонидан) сўнг «Халқ сўзи»да амаким Назар Камолов тўғрисида, унинг жасорати ҳақида мақола чоп этилди. Ниҳоят 1990 йил апрель ойида укам билан Белорусь сари отландик. Бизни Ровно қишлоғига олиб боришди. Раҳматли амакимизнинг қабрини зиёрат қилдик. Бизга СССР Мудофаа вазирлиги Марказий архиви, Витебск архиви, Белорусь Марказий давлат архиви, Белорусь давлати Улуғ Ватан уруши тарихи музейи ҳужжатлари асосида тайёрланган «Хотира» китобини тақдим қилишди. Ўз қишлоғимизга қайтиб, маҳалла фаолларига амакимиз қабрини зиёрат қилиб, қабр тупроғидан олиб қайтганлигимизни айтдик. Қишлоқ, маҳалла фаоллари йиғилишиб амакимизга ёдгорлик қабри ўрнатишга қарор қилишди. Маҳалла ташаббуси билан амаким туғилиб ўсган кўчага Камолов Номозбой номи берилди.

Нима ҳам дердик. Меҳмонали Жалолов ғоят савоб ишга қўл уриб амакисининг руҳини шод этган, қолаверса, йўл қараб, дунёдан кўз юмган ота-онаси олдидаги муқаддас фарзандлик бурчини адо этган. Қишлоқ ва маҳалла фаолларини доим ўтганлар ёди қўлласин. Саҳифамизнинг Номозбой Камолов каби тақдири ноаниқлар исм-фамилиялари қайд этиб бориладиган «Изларингни излайман» рукни эса муштарийлар акс-садосига доим мунтазир.

Расул ЖУМАЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Иброҳим РАҲИМ,
Ўзбекистон халқ ёзувчиси.

НЕГА 14 ЯНВАРЬ ТАНЛАНДИ?

Бундан буён ҳар йили 14 январда халқимиз ўз фарзанди бўлмиш Қуролли кучларимиз билан Ватан ҳимоячилари кунини байрам қилади. Унда Қуролли кучларимиз шажараси намойиш қилиниб, боболаримиз қолдирган буюк меросга содиқлик, халқимизга, келажагимизга садоқат, асл ўзбекона ватанпарварлик ҳақида мадҳиялар ўқилади.

Бу байрамларда халқ вакиллари совға-салом билан Қуролли кучлардаги фарзандларини зиёрат қилгани борадилар. Аскар ва зобитлар эса меҳнат жамоаларида, хонадонларда меҳмон бўладилар. Ҳарбий қисмларда ош тортилиб, халқ хизматига садоқат, Ватанга содиқлик ҳақида оммавий гурунглар бўлади.

Байрам учун нега 14 январь куни танланди? Бунинг рамзий маъноси бор: Ўзбекистон Олий Кенгаши 1992 йил 14 январдаги қарори билан республика ҳудудидаги собиқ совет қўшинлари — Туркистон округи деб аталмиш ҳарбий тузилма тарқатилиб, унинг мулки Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлиги ихтиёрига ўтказилди. Ўша сана ўзбек Қуролли кучлари тузилган кун бўлиб қолди.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов Қуролли кучларимиз Бош қўмондони сифатида катта ҳарбий-стратегик ишларни амалга оширди. Аввало, Ўзбекистон давлатининг ҳарбий ғоясию, мудофаа мақсади аниқланди ва давлатимизнинг ҳарбий доктринаси ишлаб чиқилди. Бизнинг ҳарбий доктринамиз энг тинчликпарвар бўлиб, у фақат мудофаа, ҳимоя ва тинч—тотувлик мақсадларига хизмат қилишга қаратилган. Бошқа халқларга ва ўзга ерларга кўз олайтириш, тажовузкорлик бизга мутлақо бегона.

Қуролли кучларимиз таркибида замонавий ўқчи қўшинлар, ҳарбий ҳаво кучлари, ҳаво ҳужумидан ҳимоя қилувчи қўшинлар, махсус ва миллий гвардия қўшинлар мавжуд. Бу қўшинларга истеъдодли катта офицерлар бошчилик қилмоқдалар. Бундан ташқари унинг сафларида Ўзбекистон Республикасига содиқ, ўз давлати ва жонажон халқига садоқат билан хизмат қиладиган бир қатор генераллар, зобитлар, прапоршиклар, сержант ва оддий аскарлар хизмат қилмоқдалар.

Қуролли кучларимиз қадимий ва тарихий ҳарбий анъаналарнинг, улуғ бобокалонимиз, соҳибқирон Амир Темур ҳарбий санъатининг, оз куч билан буюк армияларни енгишнинг соҳибкори Мирзо Бобурнинг, ўзбек дивизияси деб аталмиш Миршаропов қўшинлари ишининг давомчиси, Улуғ Ватан уруши ғолиблари бўлмиш генерал Собир Раҳимовдай қаҳрамонлар яратган ғалаба қилиш илмининг меросхўридир.

Ўзбекистонда тузилиб, фронтга борган ўқчи дивизиялар, жанговар ҳарбий бригадалар, алоҳида полклар ҳарбий топшириқларни аъло даражада бажариб, неча бор Олий Бош қўмондонликнинг раҳматномасини олди. Норхўжаев, Охунжонов, Сирожиддинов сингари генерал саркардалар етишиб чиқди.

Тарихда ўзбек давлатчилигининг ўз шажараси бўлганидай унинг лашкарларга, яъни замонавий ҳарбий атама билан айтганда, ўз армияси, Қуролли кучларининг ҳам ўз шажараси бор. Буюк давлатчилик ўзбек халқига бобомеросдир. Мустақил Турон давлати буюк Афросиёб давлатидан бошланади. Маҳмуд Қошғарий, Юсуф Хос Ҳожиб, Абу Тоҳир ҳожи Самарқандий, Табарий, Хондамир каби буюк алломалар мамнунлик билан улуғлаган Афросиёб тепалиги бағрида, унинг сирли ғори қўйнида қанча тарих жавоҳири ётибди.

Лашкарларимиз шажараси эса, Чин—мочиндай буюк давлатнинг беҳисоб қўшинлари билан олиб борган муттасил курашларида Туркистонга бағрини қалқон қилган фарғоналиклар жасоратидан, Эрон шоҳларининг қудратли лашкарлари тинкасини қуритган кунлардан, Искандар Зулқарнайннинг Туркистонда шоҳини синдирган онлардан бошланади. Ўшанда жаҳон тарихчилари Туркистон дунёга ҳокимлик қилмоқчи бўлган жаҳонгирнинг шоҳини синдирди, деб ёзган эдилар.

Абу Муслим соҳибқирон, Ҳошим ибн Ҳаким — Муқанна, Исмоил Самоний, Қорахонийлар, Хоразм шоҳларининг лашкарлари то Чингизхон бостириб киргунча Туркистонни ҳимоя қилдилар. Чингизхонга қаттиқ қаршилик кўрсатган Жалолиддин қаҳрамонлик намунаси бўлиб тарихга кирган. Юз йиллик мўғуллар асоратига қарши курашда Маҳмуд Таробийдай курашчи, сарбадорлардай баҳодирлар майдонга чиқди.

Бу шонли курашларни улуғ бобомиз Амир Темур ғалаба билан якунлади. Ва ўзбек қуролининг енгилмаслик шажарасини қайта тиклади. Амир Темур даври қадимги буюк ўзбек давлатчилигининг, энг тараққий топган даври бўлди. Шу даврда амирзодалар ичидан чиққан атоқли лашкарбошилар ҳам вояга етдилар.

Темурий амирзодалар ичидан етишиб чиққан шоир, аллома, айни замонда моҳир лашкарбоши бўлмиш Заҳириддин Бобур миллатимизнинг донғини таратиб, оз куч билан катта қўшинларни енгиш санъатини яратди. Бобур Ҳиндистонда буюк давлат тузди, тарқоқ ҳолдаги улуғ ҳинд халқини бир байроқ остига тўплади. Унинг буюк лашкарбошчилигини, одилона давлатпаноҳлигини Жавоҳарлаъл Неру жуда юксак баҳолади ва андижонлик Бобурни Ҳиндистонни кашф этган улуғ инсон, деб атади. Ўзбек аскар ва зобитларнинг жанговар анъанали шажараси Совет давлати даврида ҳам давом этди.

Армия ва халқ бир жон, бир тан эканини доимо намойиш қилиб турмоғимиз ва ниҳоят, ўз Қуролли кучларимизнинг анъанавий байрамини биргаликда халқ байрами қилиб ўтказмоғимиз лозим.

ҲАСАН-ҲУСАН

Ўзбекистон аҳли Ватан ҳимоячилари Кунини ёруғ юз билан қаршиламоқда. Том маънода байналмилал ва тинчликсевар фуқаролар демократик ва ҳуқуқий давлатимизни ҳар томонлама мустаҳкамлаш, унинг равнақига муносиб улуш қўшишни юрак қатларига жо этганлар.

Қисм ва бўлинмаларда шахсий таркиб билан ишлаш бўйича ишлаб чиқилган пухта тадбирлар ижобий самарасини бермоқда. Аскарларнинг она-Ватанга меҳр-муҳаббати, садоқати янада ортмоқда, тартиб-интизоми, ўзаро дўстона муносабатлари мустаҳкамланмоқда, ҳарбий касб малакалари мукаммаллашмоқда. Бунда шахсий таркиб учун барча шарт-шароитларнинг муҳайё қилинганлиги муҳим аҳамият касб этмоқда. Қибрай туманидан ҳарбий хизматга чақирилган оддий аскарлар — Ҳасан ва Ҳусан Маҳаматовлар ҳам (суратда) ана шундай ажойиб қисмларнинг бирида хизмат қилмоқдалар.

— Хизматимизнинг дастлабки кунлариданоқ шу нарса аён бўлдики, — деди Ҳасан суҳбат чоғида. — Ватанимизнинг ҳақиқий посбони бўлиш учун, энг аввало унга нисбатан улкан меҳр-муҳаббатли бўлиш лозим. Қисмимизда мустаҳкам тартиб-интизом ўрнатилган. Сержантдан тортиб, оддий аскарга қадар ҳарбий Низом қоидаларига қатъий амал қилади. Метин интизом бор жойда эса ечимсиз муаммо бўлмайди. Шахсий таркиб эришаётган ютуқларнинг бош омили ҳам айнан шунда, деб биламан.

— Бизда барча шарт-шароитлар яратилган, — дея фахрланиш билан суҳбатга қўшилди Ҳусан. — Ётоқхоналаримиз ажойиб тарзда тўлиқ таъмирланган, озода ва саришта. Уст-бошимиз бут. Ошхонамизда доимо мазали таомлар тайёрланади. Қишки ва ёзги клубимиз бор. У ерда мунтазам маданий дам олиш тадбирлари ўтказилиб турилади. Турли кинофильмлар томоша қилиб, мароқ билан ҳордиқ чиқарамиз.

Ҳасан ва Ҳусан Маҳаматовлар ҳарбий хизматни шараф билан якунлаб, ҳуқуқ-тартибот посбони бўлишни мақсад қилганлар. Улар спортнинг дзю-до тури бўйича пухта шуғулланишмоқда. Зеро, улар ҳарбий хизматда маънавий баркамоллик билан бирга жисмоний бақувват бўлишнинг зарур эканлигини яхши билишади.

Ш. ИКРОМОВ,
Лейтенант.
А. МАНТРОВ
суратга олган.

ИЗЛАРИНГНИ ИЗЛАЙМАН

Улуғ Ватан уруши даврида бир миллиондан ортиқ киши партизанлик ҳаракатига қўшилган эди. Улар орасида ўзбекистонлик йигитлар ҳам жуда кўп бўлган.

Бугун биз ана шу ватанпарварлар ҳаракатида қатнашган, кейинги тақдири ноаниқ бўлганларнинг айримлари ҳақида тўхталиб ўтишни лозим топдик. (Фактлар Украина ва Белорусь давлатлари марказий архивларидан олинган).

ТЎХТАЕВ Турсун Нурматович, 1919 йили Оққўрғон туманида туғилган. У тўғрисида учта делода маълумот бор (Ф—71, делолар 31, 59, 60). Тўхтаев 1939 йил сентябрдан 1941 йилгача Қизил Армия сафида хизмат қилган. 1941 йил 22 сентябрдан 1943 йил кузигача қуршовда, сўнг асирликда бўлган. 1943 йил 23 сентябрдан Шчорс номидаги партизан отрядига қўшилган. Уни мукофотлаш варақасида қуйидагилар ёзилган: «Сталин номидаги қўшма радиостанциясининг қўриқчиси сифатида ғоят виждонли, ҳалол ва ҳушёр инсон эканлигини исботлади. Бендер районларидан, Карпат тоғларидан ўтишда радиостанцияни елкасида кўтариб юрди, станциянинг тўхтовсиз ишлашини таъминлади, штаб билан алоқани тўхтатмади. «Жанговор хизматлари учун» медалини тақдим этишга лойиқ».

ҲАСАНОВ Мирзашукур. 1920 йилда туғилган. Шчорс номидаги партизан отрядига 1944 йил 20 январда қўшилган 1944 йил 15 майда эса 2-Украина фронти ихтиёрига юборилган.

АКРОМОВ М. А. 120-Қизил партизанлар отряди темир йўлларда ўтказган қўпоришларида қатнашган, унинг ўзи 5 та эшелонни ағдарган. «Қизил Юлдуз» орденига сазовор бўлган. (1944 йил 15 августда).

Муҳаммад РАҲИМ,
Ўзбекистонда хизмат кўрсатган журналист.

ТАҲРИРИЯТДАН: Бу рўйхатни яна давом эттириш мумкин. Лекин газета имкониятларидан келиб чиқиб, рўйхатга шу ерда нуқта қўйишга мажбур бўлдик. Уни ҳарбий ватанпарварликка бағишланган келгуси саҳифаларимизда давом эттириш ниятидамиз. Балки, юқорида номлари тилга олинган жангчиларимизнинг кейинги тақдирларидан хабардор кишилар бордир. Бу ҳақда таҳририятимиз ўз муштарийларидан хат-хабарлар кутади.

СУРАТЛАРДА: 1. Тактик ўқув машғулотларидан лавҳа.

2. Сержант А. Эргашев, танк командири сержант Ш. Бобоёров, оддий аскар Қ. Бекмуродов ва сержант О. Нуриддинов тактик ўқув машғулотларининг қисқа муддатли дам олиш пайтида.

И. Хўжаев олган суратлар. (ЎзА).

ДИЙДОР

БУХОРО. Тошкент гарнизони командирлари ва уруш қатнашчилари билан ёшларнинг учрашуви бўлиб ўтди. Ушбу учрашув вилоят ҳокими ташаббуси билан амалга оширилди.

Уруш қатнашчилари ёшларга ўзларининг хотиралари тўғрисида сўзлаб бердилар. Тошкент гарнизонидан борган командирлар ҳарбий хизматни аъло даражада ўтаб қайтган бухоролик аскарларга миннатдорчилик билдириб, совға саломлар топширди. Шундан сўнг қатнашчиларнинг ҳарбий хизматга чақирилувгача ёшдаги йигитларга мурожаати қабул қилинди.

Учрашув қатнашчилари бундай йиғинларнинг яна тез-тез уюштирилиб турилишига умид билдирдилар.

М. ОТАБОЙ,
«Халқ сўзи» мухбири.

ХАЛҚ СЎЗИ • НАРОДНОЕ СЛОВО

● ТЕЛЕФОНЛАР:
маълумот учун 33-07-48;
эълонлар бўлими 32-09-25.
Индекс: 64608.

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши Раёсати ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси.

Бош муҳаррир: Анвар ЖУРАБОЕВ

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:
Абдунаби БОЙҚЎЗИЕВ, Эсиргап БОЛИЕВ (масъул котиб, «Халқ сўзи»), Эркин ВОҲИДОВ, Миракмал МИРАЛИМОВ, Салоҳиддин МУҲИДДИНОВ (бош муҳаррир ўринбосари, «Халқ сўзи»), Лев ПАК (бош муҳаррир ўринбосари, «Народное слово»), Людмила ПОРФИРЬЕВА, Қулаҳмад РИЗАЕВ, Александр ТЮРИКОВ (масъул котиб, «Народное слово»), Шавкат ЯҲЁЕВ, Пиримқул ҚОДИРОВ, Муҳаммаджон ҚОРАБОЕВ, Саидаҳрор ҒУЛОМОВ.

● МАНЗИЛИМИЗ:
700000, ГСП
Тошкент шаҳри,
Матбуотчилар кўчаси, 19-уй.

Навбатчи муҳаррир — А. Бойқўзиев, навбатчи — Ю. Бекмуродов.

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 0001. Буюртма Г- 754. 441. 77698 нусхада босилди, ҳажми 2 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А — 2. Босишга топшириш вақти — 21.00 Босишга топширилди 23.30.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй. 1 2 3 4 5 6.